

ELŐFIZETÉS ÁRA:

Egész évre . . . 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre . 1 „ 50 kr.

Bérmendetlen levelek csak ismert kezekről fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

A nyiltérben minden garmond sor díja 20 kr.

ZEMPLÉN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLÉN-VÁRMEGYÉNEK HIVATALOS LAPJA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

HIRDETÉS DIJJA

Hivatalos hirdetéseknek:
Minden szó után 1 kr.
Azonfelül bélyeg 30 kr.

Petitnél nagyobb, avagy diszbetűkkel vagy körzettel ellátott hirdetésekért természet szerint minden négyzet centim. után 3 kr. számítatik.

Állandó hirdetéseknek kedvezmény nyújtatik.

Hirdetések és pénzküldemények a kiadóhivatalhoz intézendők.

Friedlieber Albert.

Friedlieber Albert, a s.-a.-ujhelyi izr. anyahitközség köztisztviselője álló és nagy érdemekben megőszült tagja, f. hó 10-én ülte meg nejevel boldog házasságának hatvanadik évfordulóját.

Ez alkalommal a hitközség tiszteletével és elismerésével adózott a derék férfinak, ki több mint egy félszázadon át kifejtett hasznos munkálkodásával teljes mértékben kiérdemelte magának, hogy érdemei ünnepies elismertetésben részesüljenek.

A hitközségi képviselőtestület, az iskolaszék, a tanítótestület, a szegény isk. gyermekeket segítő egyesület és a Szent-Egyesület (Chevrakadischa) elnöksége testületileg tisztelegtek a jubilánsnál.

A hitközségi képviselőtestület nevében Weisz Kálmán főrabbi és Reichard Mór hitk. elnök mondottak üdvözlőket; az iskolaszék nevében Rosenberg Bernát dr., a tanítótestület nevében pedig Schneider Jakab, ez évi tanítótestületi képviselő gratulált. Az iskolás gyermekeket segítő egyesület szerencsekívánatait Nagy Armin dr. e. elnök, a Szent-Egyesületét pedig Haas Lipót e. elnök tolmácsolta. A hitközség részéről a „Zemplén” könyvnyomtató intézetében kiváló műveltséggel kiállított, nagy érdemeit méltató díszoklevelet is nyújtottak át az ünnepeltnek, ki meghatótt szívvel mondott köszönetet e nem várt megtiszteltetésért.

Üdvözlő táviratok érkeztek Mezei Mór dr., országos képviselőtől, aki az ünnepeltnek unokaöccse és számos más előkelő rokonától; Friedlieber Ignác dr. okl. rabbi és Friedlieber Manó dr. cs. és kir. ezredorvos, a jubiláns fiai, Mezei Ernő, a jeles hírlapíró és a család sok más tekintélyes tagja pedig személyesen érkeztek ide. — Friedlieber Manó dr. szüleinek gyémántlakadalmi ünnepsége megőrkítésére 1000 koronás alapítványt tett a helybeli Szent Egyesület javára.

TÁRCA.

A betegségek ragadósságáról.*

— A „Zemplén” eredeti tárcája. —
(Folyt. és vége.)

Gyakori, mondhatni mindennapi jelenség a kopaszág. Uraim! ez sem egyéb fertőzésnél. Ugyanannál a borbélynál és ugyanazzal az ollóval, késsel, fertőzött és egészséges embert egyaránt „kezelnek.” Mi természetesebb, mint hogy a fertőző anyag átszáll egyik hajról a másikra. Ezért Németországban orvosi felügyelet alatt van a borbély!

Kelet-Indiában a pestis a felhalmozódott tisztátalanságból ered és terjed egyik egyénről a másikra.

Hozhatnék fel még számtalan és számtalan sok példát annak bizonyítására, miként ragad a betegség egyik emberről a másikra, sokszor akarat és tudás ellenére is — és hogy terjed a ragály egy helyről a másikra és mind ez azért, mert az emberek nem is sejtik, hol mindenütt rejtőzhetik a veszedelem csirája. Ezért mondja a közegészségtan, hogy a fertőző betegségek elhárítása állami feladat, minek sikeres teljesítésére a különböző hatósági, társadalmi és egyéni erők közreműködése szükséges és mivel a belátás sok helyen és tekintetben hiányos, szükséges a közegészségügyi ismeretek terjesztése a nép között.

Attérek a fertőző betegségek ellen való védekezés módjának ösmertetésére. Engedjék

* Felolvasatott a „Gálszécsi polgári kör” ez évi márc. 14-iki estjén. Szerk.

Az előbb említett, diszokmány, melyet Némethy Bertalan hitközségi titkár fogalmazott: így szól:

„19/1897. képv. sz. Mi alulírottak a s.-a.-ujhelyi izr. anyahitközség nevében ezennel tudtára adjuk mindenkinek, akit illet, hogy községünk ügyeinek intézése végett alulírott napon képviselői tanácskozással szokásos módon egybegyűlvén, előjárásunk előterjesztéséből élénk örömmel értesültünk arról, hogy Friedlieber Albert ur, szent községünk előjáróinak korra és tudásra legvénebbje, folyó év és hó 10-ik napján, Istennek kiváló kegyelméből oldalán egészségben megtartott életpárjával, gyémántlakadalmi ünnepet ült; és mert jól ismerjük s nagy értékök szerint megbecsüljük azokat a kiváló szolgálatokat, amiket e Nemes Férfit a hitk. élet minden ágában hithűség-, tehetség-, ernyedetlen odaadás-, önzetlenség- és emberbaráti szeretettel párosult szüntelen munkálkodásával ezen szent község és minden intézményének fentartásánál, fejlesztése- és vezetésénél több mint félszázadon keresztül teljesített és amikkel nemcsak itt, hanem az egész honi zsidóság előtt is köztisztviselőként szerzett: azért őszinte tetszésünkkel találkozott előjárásunknak az a javaslat, hogy lélekemelő családi ünnepéhez községünk tagjait családja is ünnepelve csatlakozzék s ebből folyólag egy szívvel-lélekkel elhatároztuk, hogy nem az „megjutalmazásaképpen, hanem mély hálánk s elismerésünk jeléül és a jövőbeni remények számára buzdító példaadás végett szeretett hitestvérünk, községünk egykori előkének és iskolaszék elnökének, Friedlieber Albert urnak, körünkben szerzett bokros érdemeit jegyzőkönyveinkben megőrkítjük, jubileuma napján szívből fakadó üdvözlőnknek Nekie testületileg bemutatni s ezen elhatározásunkról szóló okmányt ünnepiesen átadni fogjuk; s egyidejűleg szabad kezet adtunk előjárásunknak mindazoknak az intézkedéseknek végrehajtására, amiket Nemes Ünnepeltünk tiszteletére helyeseknek és szükségeseknek ítélend. Szolgáljon e megnyilatkozásunk örök tanúságtételül Omellette is, kik — az ő múltó megjutalmazását e földön és majdan a földön túli életben a Jóságos

meg, hogy szólhassak valamit az u. n. „iparosbetegségekről.”

Az iparos egészségét munkaközben sokféle okból környezeti veszedelem, azért már régen állították, hogy az iparosok, u. n. „iparosbetegségek” nek vannak alávetve. Ramazini szerint temetőkör a kísérletből meg lehet mondani, hogy kit temetnek, mert a sok „pupos” eszmadia, — a sok „sánta” szabóra vall.

Az iparosok főbb betegségei: tüdővész, mérgeződések, szívbajok, esuz.

Prager kimutatta, hogy míg a keztyűsök, szabók, cipészek, aranybevonók csak 31 év átlagos kort érnek el, addig a mészárosok, sütők 51 évet. A baj nem annyira magában az iparban, mint inkább magukban az iparosokban és célszerűlten berendezéseikben van.

A különböző iparok főképp 3 irányban kockáztatják az emberek egészségét, — 1) hogy maga a gyárhelyiség egészségtelen, 2) hogy az ott végzett munka egészségtelen 3) hogy károsan hatnak a nagy közönségre.

Nagy gond fordítandó a gyári, vagy műhely helyiség talajára, padozatára, falára. Legyen a műhely világos, elég nagy, ne álljon elő nagy zsúfoltság, jó legyen a szellőzés, tisztaság.

Az egyes iparosok főbb egészségi ártalmai, és pedig a eszmadia-é: a műhely levegője rosz a sok rothadó bőröktől, csiriztől, sok munkástól. Fontos a szellőzés. — Szabómestereké: a levegő rosz, a zsúfoltságon kívül rontja a téglázóvas, melynek melegítéseért legtöbbször a kályhát a szobában állítják fel, ebből pedig szénóxyd szabadul ki, ami pedig a szoba levegőjét megmérgezi. — Bádogosoknál is fő baj a rosz levegő. Ezt kevésbé az ólom is előidézi, ezenkívül pedig

Istenre bízván — köztevékenységben és közbecsülésben megőszült Testvérünket hálással ünnepelve önmagunkat is megtisztelni véltük. Kelt a s.-a.-ujhelyi izr. anyahitközségnek 1897. évi november hó 2-án tartott képviselői közgyűléséből. Reichard Mór, hitk. elnök, Lövy Adolf, hitk. elnök-helyettes. Némethy Bertalan, hitk. titkár.”

Hogy megérdemelte-e az ünnepelt férfit ezt az elismerést, arról szóljon az életéből merített következő néhány adat.

Az idő, melyben Friedlieber férfikort elérte, az a korszak volt, melyben vidékünk zsidósága közt is itt-ott a civilizáció eszméi már terjedni kezdetek. És akkor ő e vidéknek talán egyetlenegy, szép világi ismeretekkel is bíró, szigorúan vallásos zsidója volt, ki az újabb kor vívmányai irányában táplált hajlamait minden alkalommal „ad oculus demonstrata” és a fanatizmus legszilajabb támadásaival szemben bátran mert sikra szállani a korral való haladás érdekében. A magyarosodásnak is már akkor lelkes előharcosa volt.

A Kaeszenbaum Márton alapítványából 1838-ban létesített helybeli izr. elemi népiskolának és az azzal egyesített, 1852-ben életbe léptetett alreáliskolának Friedlieber lelkes pártolója és az iskolaszéknek már akkor is egyik legbuzgóbb tagja volt.

Minden jó és szép iránt mindig fogékony kébellet bírt, mely a vallás, humanizmus és tudományok egyaránt áldozott, mely nemesen rójjá le adóját mindannyiszor, valahányszor azt tenni a felebaráti szeretet igényli.

A hitközség Friedlieber-t 1864-ben elnökévé választotta, jeles képzettségének, jellemének és tekintélyének azzal az elismeréssel adózva, mely azt csakugyan megillette. A tanácskozássok vezetésében és irányításában igen nagy tapintatot tanusított. De Friedlieber mindig nagy befolyást gyakorolt a hitközség ügyeire akkor is, mikor más ült az elnöki székben. Neve nem kevesebb mint kétezer hitközségi jegyzőkönyvben fordul elő. 1868-ban az a ki-tüntetés érte, hogy Eötvös József báró közölte, miniszter őt is meghívta a magyar-zsidó kongresszus teendőit előkészítő konferenciára és a bizalmi férfiak közt kiváló helyet foglalt el; az

az, hogy a rézolvasték melegítések sok szénóxyd (CO) szabadul ki a szobába, mi a tüdőnek igen ártalmas. Jó szellőzés segíthet a bajon. — Kovácsoknál fő ártalom a nagy megerőltetés, miáltal szív- és tüdőbajok származnak. Gyakoriak az égések és ezek közül veszedelmesebbek lehetnek a szemet éró izzó vasszilánkok. Ez ellen ajánlatos csillámból készült szemüveg. Ez átlátszó és nem oly törékeny, mint az üveg. — Lakatosoknál és fémsztergályosoknál ugyan az az ártalom fordul elő, ezeknek ugyancsak csillámszemüveg ajánlatos. — Asztalosok ártalma: rosz levegő, gyalupor, a megerőltető állás, rothadásos termékek a nedvesen tartott enyv miatt, végre a tűz, mely a sok faanyagtól származhatik. — Faesztergályosok-nál a romlott, meleg levegő. — A sütők egészségét pedig főképp az éjjeli munka támadja meg, azért nagy része halavány, könnyen meghűlnek. — Hentesek, mészárosok foglalkozása a legegészségesebbek egyike. Speciális bántalomnak nincsenek kitéve. — Timárok ártalma, legtöbbször, a nedves helyiség, pokolvarral való fertőzés az állati bőrökkel történő érintkezés miatt. Ez a foglalkozás a közönségre is ártalmas lehet a bőr szárogatása miatt, mert a legyek a fertőzést könnyen átvihetik az emberre. Ezért az ily műhelynek a városon kívül kellene lennie. — Szappanosoknál árthat a nedves épület, mely sokszor bűzös is a sok állott fagygyutól, lugoktól, kiolvasztástól. Célszerű ezek ellen a magas kémény. — Enyv-készítők ártalma a bűz.

Molnárok, kőfaragók, közsörösök sok port légzének be, minek következtében az u. n. porbetegségeket kapják (tüdővész stb.), gyufagyárosok, mérgező anyag beszívása folytán, mérgezést, (arzen, foszfor), továbbá a nagy meleg,

1869-ben egybehívott orsz. magy.-zsidó kongresszuson pedig kiváló szerepet játszott.

A iskolásoknak is 21 éven át elnöke volt és e tisztséget is nagy tapintattal és odaadó ügyszeretettel viselte. Minden gondja csak az iskola nevelésére volt irányozva.

A közügyekben is mindig nagy tevékenységet fejtett ki.

Csak töredékek azok, miket itt a *Friedlieber* Albert életéről felhozhattam; de a harmateppekben is visszatükröződnek a nap sugarai s e töredékekből is felismerhető a *közügynek élő férfi*, ki maga mindenütt jó példával ment elül és aki hitközsége jólétének és művelődésének előmozdítása körül elévülhetetlen érdemeket szerzett.

A jó isten ajándékozta meg drága életét még számos boldog esztendővel!*)

Knopfler Sándor.

Erkölcök elfajulása.

Egy gavallér dolgokban elismert tekintély, foglalkozására nézve orvos, meglopja holt páciensének vagyonát. Egy másik intelligens ember családja kriminalisba kerül. A legközelebbi napokban szintén felvetett valami undok szennyet az élet folyama. Ezekből és hasonló dögletes esetekből egy ismert estílap igazság gyánánt azt a következtetést vonja le, hogy „nálunk az iskolák nem teljesítik, még csak távolról sem nevelői kötelességeiket.”

Ez a helyzet szignaturája. Mindenekelőtt nézzük meg, hogy micsoda tényezők folynak be az ember erkölcsi lényének kialakulására. Csak ha ezekkel a tényezőkkel tisztában leszünk: kiálthatjuk egyikre, vagy másira a „pereát-ot.”

Az ember erkölcsi lényének kialakulását illetőleg két tábor áll egymással szemközt. Az egyik tábor az erkölcsnek minden formátumát a vérmérsékletből vezeti le; a másik ellenben e téren mindent tisztán és kizárólag a nevelésnek tud be.

Tagadhatatlan, hogy mindakét álláspont mellett szólnak bizonyosságok.

Az előbbi mellett tanuskodnak a szemünk előtt lefolyt események, melyek arra engednek következtetni, hogy a nevelés a vérmérséklettel szemben, sokszor még a legkedvezőbb esetben is, inferioritásban marad. Amde arra is van temérdek példa, hogy a nevelésnek, ha nem is átalakító, de minden esetre szelidítő hatása van az ember gondolkodására, érzésére és akaratára, egyszóval egész erkölcsi valamirevalóságára.

Mindezekből pedig azt kell hinnünk, hogy az ember erkölcsi nyilvánulása részint a vérmérséklettől, részint a nevelésből határozható meg.

Ez a két tényező és nem más adja meg egész erkölcsi mivoltunkat.

Ebből pedig önkényt következik, hogyha erkölcsi lényünk valamely kritikus helyzetbe jut: a nevelés és vérmérséklet közül mindég az fog kikerülni a küzdelemből győzelmesen, ami legerősebben munkálkodik bennünk, mert erő-

*) Éljen! „Ad multos annos.” — Szerk.

mely a finom por levegővel keverve, égő gyer-tyával való közeledésnél robbanást idézhet elő.

Könyvnyomtatóknak és betűszedőknek árt a rosz levegő és az ólom, melyet magukba szívva, ólommérgezés kaphatnak. Ezért, ugy általában, azt ajánlanám, hogy minden szülő, aki gyermekét bármely iparágra adja, vizsgál-tassa meg őt előbb orvossal arra nézve: 1) vajjon szervezeténél fogva egyáltalában alkalmas-e iparos foglalkozásra, 2) ha alkalmas, alkalmas-e olyan iparágra, mint amilyent neki szántak, mert igen sok betegség éppen abból az okból fejlődik, hogy az illető nem bírja azt a fizikai erőt, mit ez a munka igényel.

Hogyan védekezzünk tehát úgy a ragadós, mint más bajok ellen?

Első sorban a test egyenletes és fokozatos edzésével. Szoktassuk gyermekeinket már kicsi koruktól kezdve a tisztaságra, jó levegőre, a test edzésére, legyen ez bármily elvre fektetve, csak az eredmény legyen jó. Szokjunk a mértékletes életmódhoz, jó táplálkozáshoz, mert minden „kirugás a hámból” gyöngíti a test ellentálló képességét és minél kevésbé ellentálló a test, annál könnyebben van kitéve bármely ártalomnak. Ruházkodjunk célszerűen és arányosan az évszakhoz, ne kényeztessük el testünket tulságosan meleg ruhákkal, de viszont ne akarjunk a tulságos edzés révén a szélsőségekbe átmenni, ami megint a testet meghűléssel fenyegeti.

Lakásainkat rendezzük be úgy, hogy az jól fűthető, jól szellőztethető, tisztántartható legyen. Az udvar legyen tiszta és ne szennyezze jó levegőjü lakásunkat. Távolítsunk el onnan minden fölösleges és esetleg büzt terjeszthető anyagokat, mert csakis így lesz elkerülhető az ártalom

műtani szabály, hogy sem kevesebb, sem egyenlő erő a másik crót le nem győzheti, hanem vagy ő maga győzheti le, vagy a másikat legfellebb paralizálja; de a legyőzés mindég a nagyobb erőnek lesz a tulajdonsága.

Ez az igaz, a többi mind e tárgyra vonatkozó nézetnyilvánítás, üres feesezés és haszontalan handabanda.

No de hát helyezkedjünk arra a képtelen álláspontra, hogy minden emberi cselekvésünkben a nevelés befolyása alatt állunk. Eszerint életünkben, mint nevelt emberek életéből ki volna zárva minden oesmányság, tehát sem nem lopnánk, sem nem gyilkolnánk, sem apróbb, sem nagyobb szenvedelmek nem háborgatnák keblünket.

E tétel álláspontjából kérdezzük, hogy ugyan ki adja meg a léleknek azt a menybéli tisztaságot, a szívnek azt a nemességét, hogy kerülve minden undokságot: egyedül az erkölcsi törvények alapján éljen.

Feleletünk az, hogy legelsőben: a család. Itt fakadnak először az embernek érzelmei, itt tör utat elsőben akarateréje. Mindakettőre azért itt kell különösen vigyázni. Ügyelni kell, hogy a családi szentélyben a gyermekek menél tisztább, nemesebb érzelmei fakadjanak; és midőn ez a forrás már utat vesz magának, az ne térjen el iszapos debrókba, hanem kaviosos mederben tisztítsa mindég jobban magát. Tehát legelsőben is a család az a fontos tényező, mely a gyermekek erkölcsi érzékét felébreszteni, azt ápolni, annak tartósságot kölcsönözni legelső sorban is hivatva van.

Amde a családok ezt a kötelességet ritkán teljesítik, mivel sokszor tudatlanságból, vakszeretből és hiúságból, sokszor a társadalmi hibák és fonákosság hatása alatt gyermekeiknek csak fizikai követelményeit elégítik ki, az igaz, hogy ezt aztán tulságosan, ellenben lelki szükségleteiket nagyon is szegényesen hagyják tengődni.

Hogy kronológiai rendben haladjunk, a második, de a családi neveléssel fontosságra nézve már távolról sem ekvivalens tényező: az iskola. Az iskola szintén nevel és a családi nevelésnek mintegy folytatásaként kell, hogy szerepeljen. De ezt a szerepet ninesen sem alkalma, sem módja olyan mértékben, mint az kívánatos lenne, betölteni, mégpedig azért nem, mivel a nevelés ha nem individuális, hanem összes, szakasztott mása annak, mintha én a búzát, a dinnyét, a dohányt stb. egyenlő szisztéma mellett természetem. Valamint itten, hogy élvezhető, ép gyümölcsöt nyerjek, a különböző fajú növények saját-ságait figyelembe kell vennem: ugy amott a nevelésnek a gyermekek természetéhez kell alkalmazkodnia, ami az iskolában a dolgok komplikált természeténél fogva, keresztül vihetetlen. Igenis az iskola nevel, de csak általánosságban és nem különösen. Megadja növendékeinek az általános irányt, mint megadja a természet a növényeknek a fejlődés feltételeit: a talajt, az esőt, a levegőt, a meleget és világosságot, de minden faj sajátására kiterjeszkedni merőben lehetetlen.

A társadalom a maga organizálatlan mivoltában is több befolyást gyakorol az emberre, mint az iskola, nem annyira erkölcsi elvek nyuj-

behurcolása amennyiben a jó levegő legnagyobb ellensége az összes bacillusoknak.

Gondoskodjunk jó ivóvízről, jó kutakról, tiszta utcákról. Ragadós bajban szenvedő betegeinket, ha csak lehet, különítsük el az egészségesektől és tartsuk őket mindaddig elkülönítve, míg ezt az erre vonatkozó közegészségi szabályok kívánják, mert éppen ennek pontos be nem tartása következtében terjednek oly gyorsan a járványok. Ragadós, vagy fertőző betegségekből felépült egyének mindíg orvosi vizsgálatnak vetendők alá, mert igen sok esetben másodlagos bajok maradnak vissza, vagy fejlődnek ki utólag.

Szokjunk meg azt, hogy a ragadós bajban szenvedő betegeket, dacára fölöslegzött kíváncsiságunknak, ne látogassuk meg soha; mert eltekintve attól, hogy a betegnek csak ártunk avval, hogy levegőjét mi is fogyasztjuk, könnyen vihetjük a fertőzést tova, legfőképp pedig mondjunk le arról az elharapódzott rosz szokásról, hogy a beteget akár száján, akár más testrészén megcsókoljuk, — mert eltekintve attól, hogy a test beteg, tehát legtöbb esetben mosatlan, tisztátalan a kiizzadott testnedvek folytán, a legtöbbszor beláthatatlan következményeket vonhat maga után — és végezetül szokjunk meg azt, hogy ne csak addig tartsuk be a közegészség rendelte szabályokat, míg valamely járvány tart, míg azt a hatóság megköveteli, de ragaszkodjunk állandóan az egészségügyi rendtartáshoz, neveljük önönmagunkat egészséges irányban és ez többet fog használni minden törvényénél.

D'Izraeli egy alkalommal így nyilatkozott: „Az én véleményem szerint a nép egészségi állapotának javítása az a társadalmi feladat, melynek mindent meg kell előznie és minden

tásával, mint inkább példákban. Amde nálunk a társadalom roppant deegenerálódott, a közszellem ijesztő módon hanyatlóban van. Külső kerge megtartotta ugyan még eredeti színét, de ez csak prűderia, kendőző rizspor, mely csak arra való, hogy tévedésbe ejtse a naiv szemlélt a rohdadt, bűnös erkölcsök felett és eltakarja arcát annak a társadalomnak, mely művészi képmutatásában vizet predikál, de aztán annál több bort iszik.

Elképzelhető, hogy a tapasztalatlan fiatal ember, ha belekerül ebbe a miázmás sártengerbe és ha vérmérséklete erősebb, mint nevelése: ő maga is belehemperedik ebbe a habarékbba és a többiekkel együtt ő is üzni fogja az erkölcsi perverzítés szenvedelmét.

Különösen a nagyobb társadalmi tömörülések ellenségei a tiszta erkölcsöknek. Territoriális viszonyaik óriási méretei, népességük roppant sokasága az egyént mintegy felolvasztják magukba, ennélfogva a szemre nézve láthatatlanná teszik. Mely körülmények között az egyén, nem érezvén magában felelősséget morális tetteiért az erkölestelenség utvesztőjébe hamarabb betévelyedik, mint a társadalom kisebb telepein, ahol az egyeseknek minden lépését figyelemmel kísérik és azt számon kérik.

Az ujságoknak, mint a társadalom szócsöveinek, szintén óriási részük van a közerkölcsök hanyatlásában.

Félre ne értsünk! Tisztelet a kivételeknek. Szemérmetlen, a közmorált kihívó hirdeteik, melyek még a legfenségesebb asszociációt, a házasságot is, mint az állati bört lelketlenül piacra lökik, nem mondhatnám, hogy valami nagy erkölcsnemesítő institúcióknak avatnák fel őket. Ehez járul, hogy némely lapnak szellemi része is hemzseg a sok hitványságtól, mely azt az elvet látszik inagurálni, hogy az emberekből az erkölcsöt egészen ki kell ölni és az oesmány léhaságnak, a morális lomposágnak kell oltárt emelni.

Dicséretére legyen mondva hirlapirodal-munknak, hogy ebben a vétkes üzérkedésben csak egypár lap fenyveskedik, a többi megtartja azt a köteles szolidaritást, mely presztizsének leginkább megfelel.

A mi nézetünk szerint tehát nem az iskolák felelősek erkölcsünk elvadásulásáért, hanem a többi nevelőtényezők, nevezetesen a családok, a társadalom és ennek gyermekei: a hirlapok, az utca, a boltkirakat, a korcsmák, kávéházak, egyszóval mindama helyek, ahol a társadalom véredényei elágaznak, ahol tehát élet van és ahol következképpen szenny, piszok, hulladék és szemétdomb keletkezik; elannyira, miképbátran el lehet mondani, hogy ebben a veszedelmes társadalmi sodróban egyedül az iskola tartotta fel, a minthogy fel is kellett magát tartania a felszinen, nem tétovázik sem jobbra, sem balra, hanem komolyan fogva fel hivatását, halad az egyenes uton: tanít és nevel annyira és oly mértékben, amennyire és mértékben neki azt az alkalom és mód nyújtja.

Szabó Kálmán.

Folytatás az I. mellékleten.

párt államférfiainak és politikusainak figyelmét kiérdemli. Jó és egészséges lakások tiszta ivóvíz, egészséges eledel, tiszta levegő azok a föltételek, melyek segítségével mi az emberiség jólétét előmozdithatjuk. A higiea kérdése felülmul fontosságban minden más kérdést és a praktikus államférfiuk ezt el is ismerik. Nem lehet elég gyakran és eléggé erőlyesen hangsulyozni, hogy ha egy nemzet nagyságáról és jelentőségéről van szó, mindenekelőtt annak higieai viszonyai tartandók szem előtt. Ha egy országban a népszámlálás a lakosság apadását bizonyítja, sőt ha csak a férfi lakosság apadását bizonyítja is, akkor kétségtelen, hogy az illető nemzet történeti jelentőségét lassankint elveszti, sőt maga is elvész. Azért a legnagyobb nyomatékkal ismételnem kell, hogy a higieai kérdések valamennyi kérdésénél fontosabbak, melyek az állam érdekeit illetik. Meg kell gondolni, hogy Angolország nagysága első sorban lakosainak fizikai erejétől függ és minden, ami az egészségi állapotok javítása érdekében történik, alapja lesz a nemzet nagyságának és fényének.

Bizony — aranyigazság ez!

Valamint a katonaság is nemcsak azért van, hogy az ellenséget háboru esetére megtámadja és legyőzze, hanem hogy béke idején azt távol tartsa: akképpen fegyverkezzünk mi is fel a közegészségügy követelte életszabályokkal. Akkor mi is nemcsak le fogjuk győzni a mi ellenségeinket, a fertőző betegségeket, hanem állandóan távol fogjuk határainktól tartani és hogy ez ugy legyen azt ószintén kívánom!

Kende Miksa dr.,
járásorvos.

Vasutat a Hegyaljának. *)

Mád, 1897. november 10-én

A „Zemplén“ f. évi 42. számában ugyanily cím alatt megjelent és a legújabbban tervezett keskenyvágányu hegyaljai vasutal foglalkozó cikkemet *Neuwohner* ur megjegyzéseire méltatta, amelyeket szó nélkül hagyni nem akarok.

Legelőször is konstatálni kívánom hogy *Neuwohner* ur cikkével nyitott ajtóknak rohan neki, mikor előttünk bizonyítgatni igyekszik azt, hogy a rendes vágányu vasut, amennyiben az igényeket és követelményeket inkább kielégítheti, jobb a keskeny vágányunál. Ennek teljes tudatában vagyunk mi is.

Csak e tekintetben nevezett cikkirő ur egy, nézetem szerint nem éppen lényegtelen, felvilágosítással maradt adósunk, ugyanis azzal, hogy a rendes vágányu vasut kiépítéséhez szükséges hozzájárulási hányadot honnan lehessen előteremteni! Ugy látszik nem bír a dolgok felől kellő tájékozottsággal és nem tudja hogy ez irányban már minden lehető lépés és kísérlet megtéetett és minden erőlködés és buzgólkodás mellett a szükséges 525.000 frtnyi hozzájárulási hányaddal szemben, ha jól emlékszem, az érdekelte községek részéről összesen csupán 200.000 ftot birtak összehozni — ez összeget is csak vérmes számítások és remények mellett.

Cikkirő ur ugyan azt állítja, hogy a kívánt összeget csak az érdekeltek véghetetlen indolenciája folytán nem lehet előteremteni. En ugyan nem egészen ennek, hanem nagyrészt annak a szegénységnek tudom be e sajnos körülményt, melyben e vidék él és szenved, — és hiába, de ujság-cikkekkkel e szegénységet elhárítani nem lehet. — De föltéve, hogy *Neuwohner* urnak ez az állítása teljesen megfelel a valóságnak, akkor is ez egy oly körülmény melylyel okvetlenül számolnunk kell, mert, nézetem szerint, az teljesen egyenlő mégis hogy mi az ok; — a tény, a végeredmény csak az marad ez esetben is, hogy a szükséges pénzmennyiség össze nem hozható.

Cikkirő urnak arra az állítására vonatkozóan pedig, hogy a gr. *Pejácsevich*-féle tervet az érdekelttség elejtette, a nélkül, hogy azt beható vizsgálat tárgyává tette volna, legyen szabad megjegyznem, miszerint legjobb tudomásom szerint e terv éppen azért ejtetett el, mert nagyon is beható vizsgálat tárgyává tetetett és az e célból kiküldött bizottság e működése alatt meggyőződött és belátására jutott annak keresztülvihetlenségére nézve.

Legyen róla meggyőződve cikkirő, ur hogy legalább is oly szivesen és oly örömet látnók a rendes vágányu vasut megvalósulását, mint ön, vagy bárki más. Öszinte szívből jövő örömmel üdvözlőnk minden oly indítványt, vagy javaslatot, bárhonnan és bárkitől jöjjön az, mely bennünket a szükséges pénzüsszeg előteremtésére vonatkozó célirányos módozatokkal ösmeretne meg és a mely a reánk nézve nagyfontosságú eszme megtestesítését elősegítené!

Megtettünk mi már erre nézve mindent, mi szerény tehetségünkől tellett, kértük már régebbi időben a kormányt is, miszerint tekintettel azokra az elpusztult hegyaljai városokra, melyeket a kiépítendő vasut érintene és a melyek jólétének helyreállítását programjába foglalta és feladatául tűzte, hogy, mint mondám, ezekre való tekintetből méltatná ez ügyet kegyes támogatására.

Es mindezek után jutottunk arra a szomorú meggyőződésre, hogy a terv ez idő szerint kivihetetlen és ez a sajnos tapasztalat érlelte meg bennünk a gondolatot: nem-e lehetne a kitűzött célt — mely a mult cikkeken említetteknel fogva reánk nézve éppen most birna oly óriási jelentőséggel, más uton-módon is elérni.

Az ez iránt folytatott kutatásból tehát szükségből keletkezett a keskenyvágányu vasut eszméje és sokan, velük magam is, ez esetben megalkudva a körülményekkel, azt tartják, hogy ha anyagi helyzetünk miatt rendes vágányu vasutat nem építhetünk, legalább keskenyvágányut csináljunk, ha ugyan az ily módon nyújtható előnyök arányban állanak a kívánt hozzájárulási összeghez. E tekintetben pedig a direkté ezt tanulmányozni Boros-Sebas—Ményháza kiküldött bizottság részéről a legnagyobb megnyugtatókat nyertük.

Mindeztől különben eltekintve, engedjen meg *Neuwohner* ur, ha kinyilvánítom, miszerint egész cikke reám azt a benyomást tette, mintha az nem lenne egyéb a gróf *Pejácsevich*-féle terv mellett való kardoskodásnál, hogy ne mondjam hangulatsínálásnál.

Kellő tárgyilagosság és higgadság mellett ugyanis nem ragadtatta volna el magát egy „uriemberre“ vonatkozóan arra az állításra, hogy az most bontakozva ki a kaoszól beleszuggere-

*) Egyéb közérdekű közlendőinknek nagyobb száma miatt, bizonyos kihagyások után, rövidítve közöljük. Szerk.

rálja a Hegyalja lakosságába, miszerint csakis a keskenyvágányu vasut jó.

Ambár cikkirő elég bőlesen jónak látta ez uriember nevét elhallgatni, de miután sejtem, hová céloz evvel a megjegyzésével, indítatva érzem magam annak kijelentésére, hogy mi mindannyian csak őszinte köszönettel és hálával adózunk annak az „uriembernek“, ki önzetlenül szegődött e közügy szolgálatába és annak élére állva nagy fáradozások és áldozatok árán igyekszik ernyedetlen tevékenységével a vasut fontos ügyét előbbre vinni és aki fenkölt gondolkozásmódja mellett bizonyára csak ignorálni fogja tudni az ilyen, gyengéden mondva, igazságtalan megjegyzéseket.

De elvégre is jöjjünk tisztába a fogalmakkal!

Cikkirő ur ugyanis azt állítja hogy gr. *Pejácsevich* volt az, ki a Hegyalja érdekét szíven viselve, elejétől kezdve csak azért fáradozott és buzgólkodott hogy a Hegyalját vasutal boldogítsa.

Nekem legtávolabbról sem lehet okom a gróf urnak a Hegyalja iránt érzett legjobb indulatát és intencióját kétségbe vonnom, de hogy egyedül azért akart nálunk vasutat létesíteni, hogy a Hegyalját boldogítsa, ezt, engedjen meg t. cikkirő ur, sem ön, sem más el nem hiteti velünk és bizonyára maga a gróf ur volna az, ki önnök ezen az állításán legjobban nevetne, — mert hiszen a gróf ur itt egyszerűen, mint minden más előbbi vasuti vállalkozásánál, mint üzletember, nem pedig, mint jöltező szerepel, ki vállalatát, egész természetesen és jogosan, jövedelmeztetni akarja.

Hogy különben az állítást a maga értékére leszállítsam, megjegyzem, hogy a gróf *Pejácsevich* fele eredeti tervbe *Mád* fölve nem is volt és így a vasut megvalósulása esetén csak egy tekintélyesebb hegyaljai várost, *Tállyát* érintette volna. Már pedig egy városnak a vasuthálózatba való bevonásával, — bármennyire szükséges legyen is arra, a Hegyalja még nincs boldogítva, de meg ha csak kizárólag a Hegyalja boldogítása volt a cél, akkor *Mádot*, — mint két hegyaljai várost közül az egyiket, melyet a kiépítendő vasutnak érintenie kellett volna, még áldozatok árán sem lett volna szabad a tervből kihagyni.

Ha egyáltalában képesek lennénk rendes vágányu vasutat létesíteni, akkor céjainknak, nézetem szerint, talán inkább megfelelne a *Kende*-féle terv: *M-Zombor* kiindulás pontból: *Mád*, *Tállya* és *Ab-Szántó* érintésével *Forró-Ensig* — amennyiben e vonal kiépítéese esetén *Mád* és *Tállyától*, mint a mely városok a vonal mentén esnének, nagyobb, általuk meg nem hozható áldozatokat előreláthatóan nem kívánának.

No, de elvégre is nem az a főkérdés, hogy ki építse a vasutat. Nagy örömmel vennénk bárki is csinálná már azt, hanem az a kívánatos, hogy e vasut végre-valahára kiépítetvén, a hegyaljai városok abba belevonassanak, mert, mint a t. szerkesztő ur a multkor megjegyezte, a „Hegyaljamenti városnak, most már arra égető szükségük van“ Es ezért mindenkinek, ki e városok érdekét szíven viseli, minden töle kitelhető uton-módon oda kell hatni és törekedni, hogy e cél elérhető legyen.

Az eddig elmondottakat tehát összetoglalva álláspontunk az, hogy részünkről is sokkal megfelelőbbnek, célirányosabbnak és minden tekintetben üdvösebbnek tartanánk reánk nézve egy rendes vágányu vasutat — és bár adná a Isten, hogy ezt lehetne valamiképpen létesíteni! — de viszont abban a nézetben vagyok, hogy ha ezt, mint sajnos az előzményekből következtetni lehet, pénzühiány miatt minden törekvés mellett sem lehet majd megvalósítani, úgy inkább csináljunk keskeny vágányu vasutat, mint semmit.

Inkább valami, mint semmi! —

Wetterschneider Miksa.

Vármegyei ügyek.

A közigazgatási bizottság f. hó 9-én tartotta rendes havi ülést *Molnár István* főispán elnökségében. — Az alispán ömeltőségének elnöksége mellett. — Az alispán havi jelentéséből kiemeljük, hogy a törvényhatósági utadó-hátrálékok behajtása iránt a lehető legszigorubb eljárást rendelte el. — Amerikába legszigorubb eljárás mentén 78 egyén. — Zugkivándorolt október hónapban 78 egyén. — Az elnöklő iskolákat újabb nem találtak. — Az elnöklő főispán bejelentette, hogy a börtönvizsgáló bizottság a börtönöket megvizsgálván, mindent a legnagyobb tisztaságot és mintaszerű rendet találta. Ezért a királyi ügyésznek elismerést szavazott a k. bizottság. — A főispán indítványára elhatározták, hogy a dec. havi közig. bizottsági ülés napjának délutánján, ömeltősége vezetése mellett, megsemlélik a s.-a.-ujhelyi m. kir. dohánygyárat, amelynek berendezése és vezetése igen tanulságos. — A tisztí főorvos jelentése

szerint a roncsoló toroklobban elhalt 9 egyén, orvosi kezelés alatt maradt 5; vörhenyben elhalt 20, orvosi kezelésben részesül 47 egyén. — A királyi tanfelügyelő előterjesztésére a *tavarnai* iskola részére a t. vármegye közművelődési alapszaból 50 frtnyi segédelmet szavazott meg a bizottság. A tanfelügyelői jelentés szerint a *varannai* iskola államosítása folyamatban van, amennyiben az átvételre és a tanítói kinevezésekre vonatkozó felterjesztések még októberben megtörténtek. *Legenye* községben az állami iskola október hónapban megkezdette működését. — A közigazgatási bizottság a sárospataki iskolaszéki választást megsemmisítette és új választás kitűzését rendelte el, mert az iskolaszéki megalakításakor mindazok, akik törvény szerint kell, hogy az iskolaszék tagjai legyenek, abból kihagytak. A közig. bizottság a *sztropkai* állami iskolának fölépíttetése iránt újból is sürögösen felir a választás- és közoktatásügyi kormányhoz és a miniszterelnökhöz. — *Kir.-Helmecz* város elüljáróságának kérvénye a regále-bérlet ügyében pártolással terjesztett föl a pénzügyi kormányhoz. Együttal a közigazg. bizottság utasítja a főszolgabírákat, hogy a regále-bérletek megváltása ügyében a községeket gyámolítsák, nyújtsanak e tekintetben felvilágosítást és jogos védelmet nekik. — Az árvaszéknek október haváról szerkesztett jelentése szerint feldolgozatott 1826 ügydarab, hátrálékban maradt 211. — A királyi ügyész jelentése szerint a s.-a.-ujhelyi kir. törv. sz. börtönben az okt. rablétszám 9-el kevesebb volt, mint szeptemberben. — Az államépítészeti hivatal jelentése szerint az állami utak jókarban vannak a törvényhatósági közutak kellő gondozás alatt állanak. Bemutatta a hivatal *Mocsárka* patak áthidalására vonatkozó tervezetet és költségelőirányzatot; hasonlóképpen bemutatta a *Páczin* község előtt a *Karcsán* emelendő hid költségvetését is a tervezettel egyetemben. — A fegyelmi választmány határozata az árvaszék elnöke, egyéb tisztviselői és kezelőszemélyei ellen indított fegyelmi eljárás dolgában tudomásul vétetett. — A királyi pénzügyigazgató jelentette, hogy okt. hónapban befolyt 186,429 ft állami adó és 4561 ft hadmentességi díj. — Végezetül fölemlítük, hogy ifj. *Valkó János* petriki, ifj. *Földházi István*, ifj. *Batta György*, ifj. *Sántha Dániel* karádi, *Telepusz György* keleszi, *Fejti Pál* vilyi, *Hancsár Mihály* modrai és *Lehoczky Géza* Ignác sárospataki lakosoknak a kivételes nősülés megengedéseért beadott folyamodásaik kedvező elintéztést nyertek. — Az ülés d. u. 1 órakor végeződött. K.

Kongrua-rendezés. Folytatva közöljük kimutatásait azoknak a róm. kat. anyaegyházaknak, melyeknek évi tisztajövedelmét a bizottság megállapította illetve a kongrua-rendezés alapjául elfogadandónak javasolta.

A bizottsági tárgyalások eredményeit jársonkint és időhöz nem kötött részletekben, alkalom adtán, később közölni fogjuk.

Az anyaegyház	Alapított	Alapította	Évi tisztajöved. it kr.
A gálszécsi járásban:			
T.-Terebes	—	—	1812 47
Gálszécs	1512	Chapy Gergely	1236 91
N.-Azar	1718	—	663 45
Parnó	1300 körül	—	1014 32
Pelejte	1702	—	1103 11
A n.-mihályi járásban:			
Vásárhely	—	Csáky gr.	1169 01
Sztára	—	—	546 10
Órmező	1690	Okolicsányi-cs.	557 87
Hegyi	1795	—	459 85
Málcza	1778	Vallásalap	762 72
N.-Cseb	1788	—	794 42
A varannai járásban:			
Varannó	1300 körül	Rozgonyi-család	681 67
Sókut	1700	—	752 80
Szacsur	1769	Birtokosság	591 93
Vehécz	1820	Vallásalap	966 79
Zsalobina	1788	—	744 06
A homonnai járásban:			
Leszkőcz	1730	—	667 62
Lyubise	1785	Csáky gr.	652 90
Göröginye	1738	Csáky püsp.	606 03
A. Körtvényes	—	Kassai püsp.	1088 19
Udva	1689	Zichy gr.	653 39
A szinnai járásban:			
Papina	1756	Birtokosság	342 86
Szinna	1783	—	771 02
A sztropkai járásban:			
Sztropkó	1694	Pethó Zsigm. gr.	344 05
N.-Domása	7881	Vallásalap	701 09

(Folyt. köv.)

Balashazi Balashazy Jozsef.

Alig egy pár éve, még láttam, mikor elindult hazulról gyalog a külső gazdaságába. Bot is volt nála, de csak parádénak, mert kampós végét a balkarjára akasztva, oly biztos léptekkel haladt előre, mint egy porosz gránátos. Hosszu életpályájáról foliánsokat lehetne írni... Tanuja volt az eseménydus időknek, kortársa, sőt jobbára személyes ismerőse a nagyok nagyjainak. A közpálya hosszvas szolgálatát alatt éppen úgy, mint nyugalomba vonulása után, hazafi és emberbarát volt egyaránt. Korábbi időkben szélesebb körökben, a közelmuliban már csak szerény városkájá szólhat az ügybuzgó tevékenységéről, amit e szűkebb kör közügyeiért mindenkor kész volt kifejtetni. A szívós testben erős lélek honolt. Elénk temperamentuma nem volt barátja a léha középutnak. Ha egy eszmének hódolt, kész volt azért küzdeni lelkesen, sőt szenvedélyvel. Ha barátságára méltott valakit, ragaszkodása és áldozatkészsége határtalan volt; viszont az ellenséget szókimondó természetével kiméletlenül megzaklatta. A politikában inkább a személyes bizalomnak és barátságának, mint a pártszempontoknak hódolt, — és sajátjóság jelensége, hogy magasabb életkorában (93 évet élt!) hovatovább a radikálisabb iránynak hódolt, amit legkevésbé sem titkolt; de azért a kordkedés (önzetlenül!) eleme és az ellenpártnak valódi réme volt. Ily mozgalom adtán csillapította egyszer valaki, aki legmérsékeltőbb számítás szerint is unokája lehetett volna, hogy bizonyos személyek iránt kiméletebb kifejezésekkel éljen. — „Ígásága van öcsém, — de nekem is igazságom van!” felelt meg neki a mi „Józi” bátyánk. — Adomákból és humoros élettörténeteiből kifogyhatatlan volt. Így történt a többi közt, hogy egy választás előtt hordó tejjéről tartotta gyűjtő népszónoklatát, amidőn a hallgatóság nesztét vette, hogy az ellenpárt szekerekkel szállítja a bort a faluba. Amint erre egy választó elkiáltta magát, hogy: „Hozik már koma” — a hallgató közönség egyszerre egy eltakarodott a fórumról, hogy csak ketten maradtak a helyszínen: Józi-bácsi meg a hordó. — A régi időknek valódi ismerettára volt. Nem volt család, amelynek történetét 3-ad, 4-ed iziglen ne ismerte volna, közvetlen, vagy tradíciók után. — Szeretett eldicselkedni az öreg, hogy életében beteg sohasem volt, a halállal a hajlott korban sem igen törődött; azt tartotta, hogy közönséges ember tulajdonsága e gondolatlalt foglalkozni. De végre megkondult a lélekharang, a meghajlott százados eser leomlott, s immár Józi bácsi is (kiki így hívta, amíg élt) utba van oda „honnan még senki vissza nem tért.” Közéletünknek egy érdemes veteránjával ismét kevesebb, a királyhelmecezi ős temetőnek egy békés lakosával több a száma.

Isten veled jó öreg barátunk. — th.

Gyászjelentése így szól:

Balashazy Bertalan és neje szül. Beöthy Cecília, úgy a maguk, mint gyermekeik: Margit, Málvin és férje Beöthy László, Iván és Olga, és unokáik: Beöthy Bandi, Málvinka és Mária, valamint a többi rokonok nevében is fájdalommal telt szívvel tudatják édes atyja, apósa, nagyatyjuk illetve szépatyjuknak: *balashazi Balashazy Jozsefnek*, a bodrogközi járás hosszú évek során át volt főszolgabírájának, 1849-ik évi követének, később kir. járásbírájának, f. hó 12-én, délelőtt fél 10 órakor, életének 93-ik évében, végelgyengülés következtében történt gyászos elhunytát.

A megboldogultnak hült tetemei f. hó 14-én délután 3 órakor fognak Király-Helmecen az ev. ref. egyház szertartása szerint örök nyugalomra elhelyeztetni.

Aldás emlékére!

„Március idusa.” Feszty Árpád lelkes hangu felhívást intéz a magyar író- és művészvilághoz, melyben azt kéri tőlük, hogy a jövő évi március idusán rendezzenek nagyszabású ünnepségeket. Rendezzünk egy óriási ünnepet — így szól a felhívás — a Rákoson vagy a Kelenföldön. Hívjuk meg reá vendégül a magyar népet. Gyűljön össze hazánk minden részéből egy-egy csoport, a mely vidékét képviselje az ő színes, változatos, festői viselkedésben, gyalog, szekerem, lóháton minden vidék az ő szokása szerint. Képzeltetni-e ennél szebbet, festőibbet, mint Magyarország különböző típusait, népviseletét egybegyűlve látni. Hívjuk meg nemzetiség és valláskülömbőség nélkül hazánk minden vidékét. Gyűjtsük őket egy táborba. S vezessük végig a fővárosra. Létrehozni ezt nem volna nehéz. Ha a vidék e tervet magáévá teszi, alakítson akkor minden vármegyére egy bizottságot, szedje össze a legesimább menyecskeket, lányokat és férfiakat, a vármegyéjükben divó érdekesebb parasztfogatókat. — Szervezze a népcsoportot, s érintkezésbe lépve az e célra alakulandó központi bizottsággal, gondoskodjék felszállításukról. S hogy ez ne essék a vármegyék terhére, megkönnyíthetné az ide szállítást a magyar kormány mérsékelt áru vasuti jegyek

engedésével. Az utazás, valamint az itt tartózkodás költségeit a központi bizottságnak nem kerülne nagy fáradságába megszereznie. Nem kétkem, hogy a főváros örömmel átengedné a tribün-jogot a székesvárosnak azon a részén, merre a menet elhaladna oly módon, hogy a nép utazására, élelmézésére, barakk-szállások, istálló felállítására stb. fordítandó költségek a tribün-jegyek díjaiból fedeztetnének. Ily módon minden megerőtetés nélkül rendezhetnének olyan nemzeti menetet, aminőt Európa egyetlen művelt állama sem tudna felmutatni.

A sertésvész vármegyénk területén még mindig pusztít: Agárd, A.-Bereczki, A.-Körtvélyes, A.-Hrabóc, Berzék, Szöllőske, B.-Olaszi, Zsadány, Butka, Csanálos, Csarnahó, Gataly, Gerecsely, Hardicsa, H.-Németi, Henczóc, Homonna, Isztánes, Kaponya, Karesa, Karos, Kásó, K.-Kövesd, Kiszte, Klazán, Kőporuba, Volva, Lácsa, Ladmócz, Legenye, Leszkóc, Mád, Málca, Mihályi, N.-Csebb, N.-Kemenceze, Nátafalva, N.-Ruska, Örmező, Örs, Páczin, Petrócz, Possa, Rad, Rákócz, R.-Bányácska, Sárospatak, Szalók, Szerenes, T.-Szada, Tokaj, Tolesva, Topollyóka, T.-Volova, T.-Terebes, Tussa, Upor, Vámos-Ujfalu, Varannó, V.-Csemernye, összesen 60 községben és Sarkad-pusztán.

Szeszfőzői tanfolyam. A kassai m. kir. gazdasági tanintézetben folyó évi december hó 5—20-ig szeszfőzői tanfolyam tartatik szeszyártulajdonosok és gazdatisztek részére. A tanfolyamon részt vehet minden szeszyártulajdonos és gazdatiszt, a ki legelőbb 1897. évi december hó 5-ig a kassai m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságánál személyesen jelentkezik s 20 forint tandíjat lefizet.

Állami anyakönyvi statisztika. A *sátoralja-ujhelyi állami anyakönyvi hivatalnál* (1897. nov. 6-ától novemb. 13-áig) a) házasságot kötött: 5 pár; b) kihirdettetett: 1 egyén; c) születési anyakönyvi bejegyzés volt: 16 esetben; d) elhalálozott: 7 egyén.

Hirek a nagyvilágból.

Umberto olasz király *Goluchovszky* Agenor gr. külügyminiszterünknek az „Annunziata-rend” nagyszalagját adományozta.

A pápa a spanyol püspökök közül mindazokhoz, kiknek megyéik az ország északi területén fekszenek, körlevelet intézett és felszólította őket, hogy a *karlista mozgalom ellen lépjenek föl.*

A közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottságot Ófelsege, Bécsben ez évi nov. hó 5-én kelt legmagasabb elhatározásával, november hó 16-ikára egybehívta.

A Vezuv tüzhányóhegyen néhány nap óta heves működést észlelnek. A kráterből nagy mennyiségű égő salak ömlik délnyugat felé és *Zaneba* helység határát fenyegeti.

Hirek az országból.

Vaszary Kolos, biboros hercegprimás, Budapesten f. hó 11-én nyitotta meg nemes lendületű fényes beszéddel a katolikusok önkormányzatának előkészítésére hivatott országos gyűlést.

Új püspök. Ófelsege *Hettyey* Sámuel dr. kanonokot, a biboros hercegprimás irodájának volt vezetőjét, pécsi püspökké nevezte ki. Az új püspök aránylag fiatal ember, most 48 éves.

Mátyás király lovasszobrát, melyet *Fadrusz* János képfaragó művésziünk készített, most öntik ércebe.

Országos orvos-szövetség. A magyarországi orvosok erkölcsi és anyagi erejének fokozása érdekében Budapest f. hó 8-án alakították meg az „Országos orvos-szövetség”-et *Kétly* Károly dr. elnöke mellett.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött vegyes bizottság elnökévé magyar részről *Szapáry* Gyula gróf főrendiházi tag van kiszemelve.

Haberhauer Janos, első alpolgármester, abból az alkalmából, hogy Budapest székes főváros törvényhatósági közgyűlése részéről polgármesterré választották, úgy a maga, mint gyermekei vezetéknévét „*Halmos*”-ra magyarosította. — Előrelátható, hogy a polgármester példája nem marad hatás nélkül és úgy a székes fővárosban, mint az országban is igen sokan fogják követni a névmagyarosítás terén.

Bontják a „Nájgebáj”-t. A szomorú emlékü „Ujéület”-nek, az ugynevezett Nájgebáj-nak is ütött utolsó órája. Ófelsege a király akarta, hogy a magyar nemzetnek oly gyűlöletes, egykor hatalmas kaszárnya-épület, mely a székes főváros szépülésének és ujjáépülésének utját állotta, leromboltassék. Holnap kezdenek lerombolásához. A holnap nap tehát nemzeti életünk fejlődésében esemény számba megy

Különfélék.

— **Személyi hírek.** A közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizotts. 40 rendes tagját f. hó 9-én választotta meg az országgyűlés képviselőháza. A névsorban ott találunk két honatyát, mint delegátust, a zempléniak közül, t. i. *Andrássy* Tivadár grófot és *Dokus* Ernő cs. és kir. kamarást, kiket most már harmadizben ért ez a szép megtiszteltetés, hogy t. i. a „Tisztelt Ház” részéről a delegáltak sorába beválasztották, még pedig a választáson jelenvolt honatyák összes szavazataival. Mit is az ujhelyi és a gálszécsi orsz. gy. v. kerületeknek örömmel hozunk tudomására. — *Mártonffy* Márton, kir. tanácsos, az ország ipariskoláinak kir. főigazgatója, tisztelt barátunk, f. hó 8-án hivatalos látogatást tett Ujhelyben. — *Istóczy* Győző volt országos képviselő, a mult héten a „*Jogi és Közigazgatási Közlöny*” című lapjára, melynek ő a szerkesztőkiadója, Ujhelyben szép sikerrel előfizetőket gyűjtött s ez alkalommal főispánunk ömeltőségánál is tisztelgett.

— **Kinevezések.** A Zemplén-vármegyei kir. pénzügyi igazgatóságnál *Smoczer* Péter kir. pénzügyi számvizsgálót számtanácsossá, *Geöcze* Andor kir. pénzügyi számtisztet pedig számellenőrré nevezte ki a pénzügyminiszter. Gratulálunk!

— **Esküvő.** Fái *Fáy* Kálmán, Czernoviezban állomásozó cs. és kir. huszárszászados, f. hó 10-én esküdtött örök hűséget Ujhelyben *Kiss* Etelka kisasszonynak, néhai *Kiss* Károly ügyvéd kedves és szép leányának. A boldog házaspár még az nap este a férj állomáshelyére elutazott. Legjobb és legőszintébb szerencsekívánataink kísérik.

— **Hangverseny.** Az embernek önkénytelenül is eszébe jutott ez az elkoptatott mondas: „Aki nem tud arabusul, ne beszéljen arabusul!” — amikor f. hó 9-én a színházban tartott hangverseny alkalmával a színpadot meglátta. Istenem, milyen nyomoruságos állapotban volt az! A legutolsó falusi állásban felállított színpad dekorálása is száz perccel nagyobb műzlést érne el. Minek fog az a rendezéshez, akinek nincs érzéke hozzá! Elpirultunk a látottakon. Egy nyomoruságos, félméter széles, 4—5 méter hosszú piros rongy, a hátsó falon az eltakart ajtó fölött két pávatoll éktelenkedett: ez volt a diszítés! Meg is látszott a művésznőkn, hogy oly félve lépkedtek a világot jelentő deszkákön, mintha uram bocsá! a szőert — most léptek volna arra... először. Szép hírünket viszik el innét, ez bizonyos, de... méltányos és igaz. Különbön a hivány diszletet feledtetni akarta a színházat színültig megtöltő elegáns publikum avval a tapsviharral, melylyel a három művészeknek és ezek között is a művészetben kimagasló mesternek, *Jászay* Mari asszonynak adóztak Ugy őt, mint *Szilágyi* Arabellát tisztelői csinos virág csokorral lepték meg. A hangverseny minden egyes száma a legkényesebb műgényeket is teljesen kielégítette. És ez természetes is. *Jászay* szavaló-művészte nem nálunk, de a mívelt nyugaton elismert. *Szilágyi* Arabella hangja s hangjának iskolázottsága operáknál szép helyet és sikereket biztosított neki. *Polonyi* Elemért, a mi kedves földinket, a multból mint ügyes és fényes teknikaju zongora-művészt, ki nap-nap után erősbodik művészetében, igen jól ismerjük. Legjobban tetszettek: *Jászay* Mari „*Ezer tavasz*” címen előadott szavalata s annak különösen a *Rákóczi*-kort festő részlete; *Szilágyi* Arabella magyar népdalai és *Polonyi*-nak saját szerzeményű „*Rhapsodia*”-ja. A közönség, feledve rongydiszletet, drága jegyet (ami az előadás napján már olesőbb lett 25%-kal!) hideg színházat: a műélvezettől elteltén még a hangverseny végeztével is alig akart haza mozdulni, mintha még a... folytatását várta volna. s—s.

— **Tüzi lárma** riasztotta meg, írja levelezőnk, *Abara* községnek esendhez szokott lakosait f. hó 4-én délután. A Szabó József asztalos háza gyuladt ki, melytől a szomszédos, szalmafedeles épületek tüzet fogtak s rövid pár perc alatt hét lakóház és több melléképület a lángok martaléka lett. A tűz keletkezésének oka: vétkes gondatlanság. A kár meghaladja a 3000 fót. Az épületek, egynek a kivételével, biztosítva voltak, de az elégett takarmányeműek nem. A mentés körül az abaraiak igazán dicsérendő munkát végeztek, de különösebben *Tanrók* János, *Komáromi* Mihály, *Sipos* János, *Rezes* József és *Varga* András műveltek olyanokat, amik bármily jól szervezett tüzoltóságnak dicséretére válhatnának. Eljenek!

— **Esküvő.** *Fuchs* Sándor, terménykereskedő Kir.-Helmeczről, — e hó 9-én kelt egybe *Riesz* Szidi kisasszonnyal Tokajban.

— **A fotoplasztikum,** melyről mindazok, akik látták, egész gyönyörűséggel beszélnek, a jövő szerdán Ujhelyből Kassára költözik. El ne mulasszák, akik még nem látták, ma, holnap, és holnapután megtekinteni. Nyitva: esti 5 órától 10 óráig; Belépődíj: 20 kr.

évi kép
forog.
lyamba
folyvást
legilleté
is előke
részeber
érdeki
képes
nyei, a
vetkező
közönt
zessery
Ferenc-
a zemp
Péter
niezai
falusi p
— Bar
Királyt
karsi
talált
Humor
Rész-é
leggaz
a várn
tisztvis
ségi c
és köz
éveit i
gondol
mely
legfon
száma
lázata
a vá
közse
séghe
díjaka
c. köz
még
haszn
s vá
mely
40 kr
hogy
laput
Napt
rendé
e hét
zések
Zem
ban,
dono
rakot
lan
A tö
azon
ságo
meg
kely
a m
a fő
Dé
ura
Sze
hos
Mo
toz
ker
a l
me
ho
de
Sz
sü
lő
ty
h
h
K
k
sz
n
g
f
s
i
t

Expellerrel való bedörzsölésük mindig fájdalomcsillapító hatásuknak bizonyultak, sőt járványkórúknál, minő: a kólera, hányóhasfolyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő háziszert jó eredménnyel használtott bedörzsölésként az influenza ellen is és 40 kr., 70 kr. és 1 frt üvegenkénti árban a legtöbb gyógyszerárban készletben van, hanem bevásárlás alkalmával mindig határozottan: mint „Richter-féle Horgony-Pain-Expeller” vagy „Richter-féle Horgony-Ltniement” kéréndő és a „Horgony” védjegyre kérünk figyelni.

— **Időjárás november 14-ére.** Száraz, hőemelkedés.

A selyem el van égve!

ezt szokták a hölgyek mondani, ha az illető ruhadarabok igen sokszor már a 2-ik 3-ik viselet után a hajtásokban elhasadnak, vagy mint a vatta szétmálanak; ezen jelenség nem a „véletlen” által okozott elégs! hanem a selyem, hogy az vastagabbnak s még is olcsónak tűnjék fel, tudatosan leszen cinn- és phosphor-savval pácolva, melyek a nyerselyem érzékeit mintegy szétrágják: az ilyen szálakból készült ugynevezett selyem szöveteknek, rövid használat után természetesen szakadozniuk kell mint a gyújtó kanócoknak aszerint amint azok többé avagy kevésbé terhelhetnek meg. — A drága öltözék (készítési díjjal együtt) tökéletesen értéktelen. Az én valódi selyemből szívesen küldök postafordultával porto és vámeny-tesen mintákat. **Henneberg G.** (cs. és k. udvari szállító) **selyemgyári, Zürichben.**

Irodalom.

Százezer piros könyv. Az „Egyetemes Regénytár” százezer kötetéről van szó. Ennyi kelt el belőle tizenkét esztendő alatt, minden esztendőre tehát csaknem kilencezer példány jut. Vajon mi lehetett ennek az óriási sikernek a nyitja? Az, hogy a legjobb és legérdekesebb olvasmányt kapta a magyar közönség díszes kiállításban és olyan áron, amely addig elképzelhetetlen volt a magyar könyvpiacra: hogy t. i. egy teljes regényt, kiváló író művét, bekötve ötven krajcárért adjanak neki, arról az Egyetemes Regénytár megjelenése előtt álmodni sem mert volna. A ki modern magyar szépirodalomról tiszta fogalmat akar magának szerezní, vegye meg az Egyetemes Regénytárnak 220 kötetét — Ott találjuk a gyűjteményben a legkiválóbb magyar írókat. A külföldi irodalomban is a mi csak modern és számbavehető regény jelent meg az utolsó tizenkét esztendő alatt, okvetlenül bekerült ebbe a piros könyvtárba. A idei folyam a XIII. is Ohnet-regényvel kezdődik a címe: „A faviéresi lelkész” Ezt a regényt a nagy író egyik legérdekesebb alkotásának tartjuk. Az ára a két csinosan bekötött piros könyvnek 1 forint az Egyetemes Regénytárt Budapesten a Singer és Wolfnor könyvkiadó cég adja ki.

A „Vasárnapi Ujság” november 7-iki száma 20 képpel, s a következő tartalommal jelent meg: „Az új szerb miniszterium (Györgyevics Vladán miniszterelnök, Losanics külügyminiszter, Poppovics István pénzügyminiszter arc-képpel), Strausz Adolfól. — Költmények: „Élet-halál” Szász Károlytól, „Titok” Ambrozovics Dezsőtől. — Regénytár: „Vesztett boldogság” Verses regény. Irta Erdélyi Zoltán (Neogrady Antal rajzaival). — „Dartentor Clovis” Verne Gyula új regénye (a francia kiadás illusztrációival). — „Nehány nap Java szigetén.” Reményi Ferenc tengerész-tiszt naplójából (eredeti jávai képekkel). — „A magyar szabadságharc 1848—49-ben (képekkel). — „A Károlyi palota szomorú napjaiból” — „Képes levelezőlapok.” — „A magyar atletikai klub őszi viadala” (négy képpel). — „Deák Ferenc szülőháza” (Háry Gyula rajzaival). — „Az osztrák képviselőház és pártjai” (csoportos képpel). — „Magyarországról való irás 1682-ből.” Közli Czako Elemér. — „A tibeti nagy láma” (képpel). — Irodalom és művészet, Kö-intézetek és egyesületek, Sajtóélet, Képtalány, Egyveleg, stb. rendes heti rovatok. „A Vasárnapi Ujság” előfizetése negyedévre 2 ft, a „Politikai Ujdonságok”-kal együtt 3 ft. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában. (Budapest IV., egyetem-u. 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félvegre csak 1 ft 20 kr.

Kínesei kalendárium. Most jelent meg az 1898. évi Kínesei Kalendárium. Különösen figyelemre méltó a naptári része. A naptár három részből áll. Az elsőben találjuk egész oldalon, táblázatos formában a hónapokat és napjait, római katolikusok, protesztánsok, görög-oroszok és izraeliták, a szentek napjaival, föltűnő betűvel az ünnepeket. Időjárás, Bolygók járását. Hold fényváltozásait. A második részben, szintén táblázatosan, külön oldalon a nap és hold keltét, lenyugtát minden napra, azonkívül az illető hónap vasárnapi evangéliumát is. Négy ételsort. A navi gazdaságnak a ház körül, mezőn, réten, szőlőben, pincében stb. tennivalóit. Lekszikális modorban abc rendben konyhai recepteket. A harmadik részben minden napnak külön rovat van, szentelve. Éspedig jár minden napra híres-neves Kempis Tamás egy mondanása, hazai és külföldi híres emberek kevésbé ismert egy-egy szentenciája; itt közölve van a nap hosszúsága, növekedése, apadás, végül az 1848—49-iki szabadságharcunk eseményei az ötvenéves évforduló emlékére. Azonkívül közbe-közbe tudományos és történelmi apróságok, Ára színes borítékba kötve 1 forint. Angol vaszonkötésben 1 ft 50 kr. Francia szattyánbörkötésben 2 ft 20 kr. Megrendelhető Rákosi Jenő „Budapesti Hírlap” Ujságvállalatánál. Budapest, VIII. Rökk-Szilárd-utca 4. Kapható továbbá az összes könyvkereskedésekben.

A közönség köréből.

— Alak és tartalomért a beküldő felelős. —

Nyilvános köszönet és nyugtató.

Titko András és Vitkovits János urak 5 forintot adományoztak a népkönyv-egyesületnek. A midőn e kegyes adományt nyugtatom, fogadják a nemes szívű adakozók az egyesület hálás köszönetét.

S.-A.-Ujhely 1897. nov. 12.

Haas Adolf,
e. pénztáros.

Tanügy.

Iskolalátogatás. Mártonfi Márton, a keresk. és iparoktatás országos főigazgatója a helybeli keresk. és iparostanuló-iskolák megvizsgálása céljából f. hó 8-án városunkba érkezett és az esteli órákban Nemes Lajos kir. ta-

nácsos tanfelügyelő és Beregszászy István segéd-tanfelügyelő társaságában meglátogatta a két intézetet. A keresk. iskolába 5 órakor jött, hol a keresk. társulat és iskola bizottság tagjai várták. Schneider Jakab iskolaigazgató melegsavakban üdvözölte a főigazgatót. A főigazgató örömeinek adott kifejezést, hogy Ujhely városában a keresk. tanulók külön oktatásban részesülnek, a kereskedők, ugymond, önmagukat tisztelik meg vele, aztán behatóan megvizsgálta az iskola berendezését, szervezetét, a könyveket és naplókat; az egyes osztályok tanulóhoz minden tanult tárgyból kérdéseket intézett és a tapasztaltak felett legnagyobb meglepődését és elismerését fejezték ki, köszönetet mondott az iskolát fenntartó társulatnak és megígérte, hogy míg ez ügyek élén fog állani, mindig szives figyelemmel fogja kísérni e missiót teljesítő jó iskolát mert rászolgált a támogatásra. — A keresk. tanulóiskolából egyőrai ott lét után a főigazgató kíséretével együtt elment a róm. kat. iskolában összegyűlt iparos tanulók iskolájának látogatására. Az előcsarnokban Jelenek Adam, isk. bizotts. elnök, Ujfalussy Endre főbíró és Vágó Gyula isk. igazgató fogadták; itt 4 osztályt vizsgált meg és mindeniket a legjobb rendben találta, miért is teljes megelégedésének adott kifejezést; kifogásolta azonban az ellenőrző könyveket, mint olyanokat, melyek nem felelnek meg a célnak, továbbá azt, hogy a tanulók oly késő járnak az iskolába; a miért elrendelte azt, hogy ezután a tanórák legkésőbb 7 óráig tartassanak és vasárnap délután szünet legyen. Másnapra a főigazgató bizalmas értekezletre meghívta Bánóczy Kálmán ipar. t. elnököt, Jelenek Adam isk. bizotts. elnököt és Vágó Gyula isk. igazgatót a főbíró hivatalos szobájába abból a célból, hogy az ipartestület és iskolabizottság között már több éven át fennálló és az iskolára föltötte hátrányos ellentéteket kiegyenlitse. r.

Iparostanuló-iskola látogatása.

Sáros-patakról írják lapunknak, hogy Mártonfi Márton, kir. tanácsos, az országos iparos és keresk. iskolák főigazgatója, Ujhelyből jöve, f. hó 9-én, Nemes Lajos kir. tanácsos s tanfelügyelő és Ballagi Géza dr. iparhatósági biztos társaságában meglátogatta a Darvas Károly és Gérecz Károly tanítóok vezetésére bízott iparos tanulóiskolát, melyben a tanulók száma a 70—80 közt váltakozik. 20 év óta most részesült először ez az iskola ilyen nagy szerencsében, hogy ily magas vendéget üdvözölhetett. A feleletre felszólított növendékek szép tanubizonyosságot tettek tanítóik buzgó, lelkiismeretes munkásságuk mellett. A főigazgató a fiukkal egyenként párszót váltott, megkérdezvén mindeniktől miféle mesterségnél vagy üzletnél van, mindeniket barátságosan intvén, buzdítván a munkára a szellemi önképzésre. Nem is fogják ők elfeledni azt a kedves, nyájas arcot, aki annyira le tudott érszkedni hozzájuk. A megtisztelő látogatásért Ballagi Géza dr. mondott köszönetet, kifejezvén, hogy úgy ő, mint a tanítóok mindent elkövetnek az iparos tanulóok szellemi előrehaladása érdekében s legfőbb törekvéseiknek tartják, hogy a hazának derék iparosokat neveljenek. Majd Gérecz Károly állott elő s az ő megszokott kedves, szép stílusával tolmácsolta szívének legőszintébb érzelmeit, Isten áldását kívánván önagsága utjára. — Mi akik ott voltunk, akiket az ügy iránt érzett meleg érdeklődés vonz oda, örömmel láttuk, hogy a sárospataki iparos tanuló iskolaiügye az ott alkalmazottaknál jobb kezekbe letéve nem lehet. Mindamellert azonban nem hallgathatjuk el azt sem, hogy Sáros-patakon az iparos tanulók oktatására két tanerő kevés és így nagyon is szükséges lenne még egy harmadik tanerő alkalmazása. Hiszszük és reméljük, hogy Mártonfi Márton főigazgatónak érdeklődése mellett ez az általános óhaj teljesülni is fog! H. B.

Közgazdaság.

Felhívás szőlőoltványok előjegyzésére.

Kötelességemből kifolyólag figyelmeztetem Hegyaljánk szőlőbirtokosait, hogy hazánk egyedül számottevőbb szőlőoltványtermelő telepének tulajdonosa: az országos szőlőoltványtelep részvénytársaság Aradon, az 1898. év őszén és az 1899-ik év tavaszán kiszolgáltató furmint, hárslevelű és muskotály oltványok készítésére már most előjegyzést nyitott, melyre azonban, betekintésem szerént, éppen e vidékről a megrendelések csak gyéren folynak be.

Miután pedig oltványaik biztos kiszolgáltatására csak azok számíthatnak, kik azon oltványokat, melyre szükségük lesz, már most megrendelik, illetve lefoglalják, másrészt pedig a tereali telepet a nyár folyamán ért nagy jégverés miatt megfelelő amerikai szőlővessző anyag hiányában a jövő évben a sárospataki oltványtelepen is csak alig néhány ezer kiadható oltványt fogunk készíthetni, termelőink tehát innen sem fogják szükségletüket fedezhetni: ennek folytán nem ajánlhatom eléggé melegen és

nyomatékosan, hogy oltványszükségletét nevezet részvénytársaság igazgatóságánál Aradon (kis körút 9. sz.) ki-ki minél előbb igyekezzék biztosítani, nehogy az ott készített oltvány mennyiséget más fajták megrendelői foglalják le.

Tarcalon, 1897. november 4-én.

2—2.

Kocsinaszky,
m. k. v. isk. igazgató.

Vármegyei Hivatalos Rész.

T. Zemplén-vármegye törvényhatósági bizottságának S.-A.-Ujhelyben 1897. évi szeptember 30-án tartott közgyűléséből.

379/13067. Olvastatott a nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszter 3971. eln. számú intézvénye a honvédnevelő és tisztképző intézetekről szóló törvényjavaslatok törvény erőre emelkedése után a törvényhatóság által alapítványi helyek létesítése tárgyában.]

A törvényhatósági közgyűlés hazafias lelkesedéssel üdvözli a nagyméltóságú kir. honvédelmi kormányának a nemzeti véderő minél hatalmasabb kifejtésére irányuló ezen törekvéseit, mely hazafias célok immár a törvényhozás által megvalósítottak és legfelsőbb szentesítéssel is ellátott törvénynyé emelkedtek.

Sajnálattal kénytelen azonban jelenteni a nagyméltóságú m. k. honvédelmi miniszternek, hogy a vármegye közönsége ez idő szerint alapítványi helyek felállítására az áldozatot meg nem hozhatja, mert e célra fordítandó alappal nem rendelkezik, évenként megszavazandó pótdadók pedig illuzóriussá tennék, a több évekre szóló alapítványok költségeinek fedezhetését.

Az intézvény ezen hazafias ügynek felkarolása céljából a vármegye közönségével a „Zemplén” hivatalos lap és a járáások főszolgabirái utján közöltetik.

Kmfent.

Jegyzette:

Horváth József
tb. főjegyző.

Kiadta:

Dókus Gyula,
főjegyző.

Másolat.

M. kir. honvédelmi miniszter 3971/eln. 97. szám. Zemplén-vármegye közönségének. A magyar honvédség mai fejlettsége megérlelte a tisztképzés reformjának szükségességét. Ennek kifolyásaként nyújtottam be a képviselő háznak a honvéd-nevelő és képző intézetekről szóló törvényjavaslatomat, mely előreláthatólag a legközelebbi időben törvényerőre fog emelkedni. *) E törvényjavaslatnak kettős célja van. Az egyik az, hogy a tényleges állomány magyar honvédség tisztí karába beálló fogyarték a honvédségnek saját, a közös hadsereg hasonló intézeteivel teljesen egyenrangú és egyenértékű intézeteiben nevelt és képzett tisztí sarjadékkal pótoltsák és ekkép megszüntetessék annak szüksége, hogy a honvéd tisztí kar kiegészítése végett a közös hadseregtől az amugy is, fájdalom gyér magyar elem nagyobb mérvben elvonassék. A másik nemkevesebb fontos célja e. törvényjavaslatnak az, hogy a honvédség nevelő és képző intézeteiből kilépő tiszték és hadapródok közül azok, kik arra önként jelentkeznek, a közös hadseregben is szolgálhassanak, mi által újabb tér nyílik arra, hogy a magyar művelt ifjuság a közös hadsereg tisztí karában elfoglalja azt a helyet, mely e nemzetet katonai erényeinél fogva méltán megilleti és hogy a magyar elem a közös hadsereg és tisztí karában biztosítsa magának azt a tért, mely az ország közjogi állásának megfelel. Részletesebben fejtegetni e reformok horderejét alig szükséges, mert hiszen az ország egész közvéleménye átérezni látszik azok katonai politikai és társadalmi fontosságát, a mint ezt a kormányhoz az ország minden részéről érkező nyilatkozatok eléggé igazolják. Egy körülményre azonban a figyelmet e helyütt is irányítani kívánom, és ez annak a nemzeti fontossága, hogy ugy békeben, mint beállható komoly időben csapatainknál az ország fiai foglalják el az általuk kiérdemelt méltó helyeiket. Az állam törvényhozása utján e célok megvalósítására megalkotja az intézményeket s pénzügyi erejéhez mérten meghozza az áldozatokat, hogy az intézmények testet öltsenek. Ezzel azonban a feladat még megoldva nines. A kitűzött célok megvalósításánál közre kell működni magának a művelt társadalomnak s a s a társadalmi körök irányítására hivatott minden tényezőnek, főleg pedig a törvényhatóságoknak, és edig kettős irányban t. i. az áldozatkészség felköltése és ennek közvetlen gyakorlása által, valamint az által, hogy az érdekelteket e fontos állami és nemzeti céloknak megnyerje, a mi végeredményben azonos az illetők saját érdekeivel. Ugyanis a tervbe vett katonai nevelő és képző intézetek felállítására az államra tetemes terhet ró, mert a Ludvikai-Akadémián meglévő és jövőben az Akadémia és a katonai főreáliskola között megosztandó nem nagy számú alapítványok jövedelmét leszámítva, a most említett két intézet és a hadapród-iskolák összes költségeit az államkincstár viselné. Ily körülmények

között, a n
tartományo
is történt,
hatóságok,
alapítványo
honvéd ne
dieső előd
célokért je
megvagyok
sem esők
azért teljes
vásom ere
mennyiben
Ludovika
reáliskola
gondoskod
állítandó
magyar el
ban való
beli hadap
helyek le
A hadapr
kább esap
intézetek
nan kiker
ifjak elől,
zolja, az
legmagasa
az akadém
ványok le
fontos, ho
vezete és
tében jöv
illetőleg t
tatik és t
hadsereg
dalom azo
vagyoni h
nem bírja
különösen
tőkat, gaz
stb. kikne
rök gond
nek az e
ságukat s
tésére a h
is beérte
iskolában
pedig évi
iskola elő
Akadémia
lyek ezen
sithetők,
600 ft b
növendék
megtakar
akadémia
ellátás k
azok, kil
évi 200
megfelelő
tekben le
minden l
ványok l
ség terül
mely más
fiai részé
szére. Az
bemutatá
pedig a
minek a
szándéko
kalmával
biekben
volna a
melyek
midőn
folytonos
ezen ref
erős biza
tóságok,
hagyom
reformok
hazánk
irányuln
dulok v
ügynek
előmozd
folyó év
sziveske
Báró F
T. Zem
ságának
4
m. kir.
— a h
és orsz
iránti
A
gett a
tetett.
Jeg
Prih
III.

log közlekedés a rendesnél fokozottabb mérvű, csakis lassan, vagyis a gyalogos rendes sebességével szabad kerékpározni, sőt esetleg köteles a kerékpáros a szükséghez képest vagy a rendőrközeg figyelmeztetésére géperől leszállva, ezt mindaddig kézen vezetni, míg az uttest ismét szabaddá nem lesz.

5. §. A haladás irányában álldogáló vagy járó-kelő közönség a kerékpár, vagy ehhez hasonló gép közlekedésére hangos csöngetéssel, kellő időben és jól hallhatóan figyelmeztetendő. A városok és községek belterületén utca keresztzódéseknél az óvjelzés mindenkor megadandó.

6. §. A kerékpáros gépén, ha csak helyi akadályok nincsenek, mindig az utpályája baloldalon haladjon s az ellenkező oldalra — amennyiben ott kíván megállani — mindaddig nem fordulhat, még céljához közel nem ért. Egyik utcából a másikba kanyarodás jobbra hosszú, balra rövid ívben teendő meg. Szembejövő kocsiknak, kerékpárosoknak, lovasoknak, nagyobb csoportoknak stb. a kerékpárosok köllő időben és módon baira térjen ki. Ha ezt a helyi vagy egyéb körülmények meg nem engednék, mindaddig megállapodni, esetleg leszállani tartozik, míg a pálya ismét szabaddá lesz. Hogy ez a kerékpárosnak megkönnyítessék, szükség esetében a szembejövő kocsik, lovasok stb. lehetőleg lassan haladjanak s ezek is kötelesek a szembejövő kerékpárosoknak kellő mérvben kitérni.

7. §. Kocsik, lovasok stb. megelőzése jobbra gyorsított menetességgel történjék. A kocsik, adott figyelmeztető jelre, szükség esetén annyira köteles balra kitérni, hogy a kerékpáros veszély nélkül elmelessen mellette. Az utak szögletein és keresztezéseken, hidakon, kapualjakban, alagutakban s mindenütt ahol az uttest, kocsik s más járművek közlekedése miatt szűknek bizonyul — tilos a megelőzés.

8. §. Ha a kerékpáros észreveszi, hogy a ló a kerékpár láttára megbokrosodik, vagy hogy ha egyébként a kerékpárral való elhaladás az emberek testi biztonságát veszélyeztethetné, tartozik géperől leszállani.

9. §. Zárt sorokban menetelő katonaságnak, temetéseknek, nyilvános felvonulásoknak, udvari hintóknak, pósta fogatoknak, szereikkel mentésre siető tüzoltóságoknak és mentőknek, valamint a közutak föllecsolását végző járműveknek úgy az előre haladó, mint a szembejövő kerékpáros, gépével kitérni köteles. Ha azt a helyi viszonyok meg nem engednék, tartozik azok elvonulásáig megállani.

10. §. Több kerékpárral egymás mellett haladni csak ott szabad, hol azt a közlekedési viszonyok megengedik, ha a pálya szűknek bizonyulna, kitérni és megelőzni csak egyenként szabad.

11. §. Közutakon a mutatványok sorába tartozó, nem rendes módon való kerékpározás tilos.

12. §. Tilos a kerékpárokhoz, vagy hasonló gépekhez ebeket zsinórral, vagy egyébként oda kötve futtatni.

13. §. Kerékpár versenyek, tömeges kerékpáros felvonulások csupán erre alkalmas helyeken, illetve utvonalonokon és időben, az illetékes helyi rendőrhatalóság előzetes engedélyvel és az ez által előírt módozatok betartásával rendezhetők.

14. §. A kerékpárosok egyfelől jelen általános szabályok, valamint az erre vonatkozó helyhatósági különleges rendelkezések betartására kötelezve, másfelől azonban akár kedvtelésből, akár gyakorlati célokból üzött kerékpározásoknál hatósági támogatásra is védelemre igényt tarthatnak.

15. §. Kutyaútnak a kerékpározók utáni uszítása tilos, valamint a kerékpározó után iramodó kutyát gazdája vagy hozzátartozója visszahívni köteles.

16. §. A rendőri közeg felszólításának, rendelkezéseinek a kerékpározók engedelmeskedni tartoznak, ugyszintén kötelesek a rendőrközegek felszólítására megállani s ezek kívánatára magukat igazolni, a magukat igazolni nem tudó kerékpárosok kötelesek gépüket kézen vezetve, az illető rendőri közeg a rendőrhatalóság legközelebbi helyiségébe követni.

17. §. A kerékpároknak rendőri, vagy egyéb című díjak a helyhatóságok által csak belügyministeri uton vehetők ki.

18. §. Jelen rendelet ellen vétők, vagy cselekvők rendőri kihágást követnek el s a mennyiben eselekményük vagy mulasztásuk a magyar büntető törvények, vagy az 1890. évi I. t.-c. valamely szakaszába nem ütközik, 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, visszaesés esetében pedig 8 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők. Ezen kihágásokat illetőleg serdületlenekre nézve, az 1879. évi XL. t.-c. 27. §. irányadó.

19. §. Ezen rendőri kihágások fokozatos elbírálására a 3854/1880. szám alatt kiadott belügyministeri rendelet 8. §-ában felsorolt rendőrhatalóságok illetékesek.

20. §. A pénzbüntetésekből befolyt össze-

gek az 1892. évi XXVII. t.-c. 3. §-ában jelzett célokra fordítandók.

21. §. Jelen rendeletem 1897. évi július hó 1-én lép életbe, amely napon minden e tárgyra vonatkozó eddigi ellenkező határozmány vagy rendelkezés hatályát veszti. Miről a törvényhatóságot jelen rendeletem pontos és szigorú betartása, illetve végrehajtása végett, ezenel értesitem. — Budapest, 1897. évi július hó 3-án. *Perczel s. k.*

1893., 1574/IV. 97. *A s.-a.-ujhelyi j. főszolgabírájától.*

Körözés.

Kovács Lajosné vasuti őrné a „Némahegyi kocsma” melletti őrházban f. hó 4-én éjjel egy vörös szőrű hizott ökröt bitangzában talált.

Mely körülményt azzal teszem közhírré, hogy, ha az állat tulajdonosa 8 nap alatt nem jelentkeznék, az állat az 1894. évi XII. t. c. 105 §-a értelmében nyilvánosan el fog árvereztetni. S.-A.-Ujhely, 1897. november 11-én.

Nemes, szolgabíró.

A bodrogközi j. főszolgabírájától.
4862, 4957, 4990/97. sz.

Körözvények.

I.

Klein Mária leleszi lakos folyó év október 7-én egy 64 ftról szöllő, Klein Pépi és Pácz Márton által girált váltóját elvesztette. Körzése elrendeltek.

II.

Lelesz-Polyánban f. év október 17-én 2 db. ló bitangzában tanáltott éspedig egy 7 éves, pejszörű, csillagos homlokú kanca, s egy 2 éves pej szőrű, csillagos, kanca. Igazolt tulajdonosa alantírt szolgabírói hivatalnál jelentkezhét.

III.

Nagy-Czigándon szeptember 29-én egy szőke szőrű koca sertés bitangzába tanáltott. Körzése elrendeltek.

K.-Helmecz, 1897. november 10.

Bencsik, főszolgabíró.

5638/I. 97.

A szerencsi j. főszolgabírájától.

Körözés.

Bodnár Ferenc takta-harkányi lakos tulajdonát képező egy db. 2 és 1/2 éves, pej, kanca, bélyegtelen és egy db. 1 és 1/2 éves, deres, kanca, baloldalt hátul tomporán vágás forradásban jegyű lovak f. évi november 5-én a harkányi ménesről nyomtalanul eltűntek. Körözésüket elrendelem.

Szerencs, 1897. november 8.

Pintér István, főszolgabíró.

5695/I. 97. sz.

A szerencsi j. főszolgabírájától.

Körözvény.

A hernád-németi községi eszda közé egy szennyes szőrű, fenálló szarvu, 6 éves, jegytelen tehén tévedt s az f. é. november hó 4-től a községi bírő által gondoztatik. A tulajdonost igazolásra s átvételre felhívom, mert ellenkező esetben 15 nap múlva a tehén mint gazdátlan jószág nyilvános árverésen el fog adatni.

Szerencs, 1897. november 11.

Pintér István, főszolgabíró.

49325/II. 897. sz. *M. kir. pénzügyigazgatóságától.*

Körrendelet.

valamennyi községi előjáráságnak és körjegyzőnek Zemplén-vármegyében.

Az ungvári mi kir. pénzügyigazgatóságának f. évi október 14-én 8305/III 97 sz. alatt kelt értesítése szerint Weisz Emánuel ungvári lakos 269 ft 45 kr. — Lévi Dávid volt ungvári lakos 172 ft 87 kr., Fedák János volt ungvári lakos 202 ft 50 kr., Benedek Bertalan volt ungvári lakos 110 ft 66 kr., Vaczulik Antal főhadnagy volt ungvári lakos 101 ft 95 kr., Jakab János volt ungvári lakos 111 ft. 57 kr., Berkovits Gusztó fűszerkereskedő volt ungvári lakos 104 ft 88 1/2 kr. egyenes adó tartozás hátrahagyása mellett ismeretlen helyre költöztek.

Utasítatik ennél fogva a cím, hogy nevezettek tartózkodási helyét körletében nyomozza, feltalálás esetén hátralékosok vagyonai helyzetének kitüntetése mellet ide 30 nap alatt jelentést tegyen.

Talapkovits. s. k. pénzügyigazgató.

Nyilt-tér. *)

Az első oszt. biztosító intézet katonai szolgálat esetére előnyös feltételek mellett vezérképviselőt keres. Ajánlatok Budapestre Váci-körut 16. küldendők.

*) Az e rovatban közölttekért nem vállal felelőséget a Szerk.

Krondorfi Savanyuviz

KELLEMEK IZE MIATT

UGY MINT ASZTALI VIZ,

DE LEGINKÁBB MINT

gyógyviz

tüdő, gyomor és

vizhólyag bántalmaknál

sikerral használtatik

S.-A.-Ujhelyben kapható:

KLEIN ALBERT úrnál.

Heti naptár.

Vasárnap,	november 14. B.-A. olt.
Hétfőn,	november 15. Lipót hv.
Kedden,	november 16. Otmár ap.
Szerdán,	november 17. Csod. Gergely
Csütörtökön,	november 18. Odó ap.
Pénteken,	november 19. Erzsébet †
Szombaton,	november 20. Val. Bódog

A szerkesztő postája.

K. K. úrnak — *Mád.* Expediáltattuk.
Zs. dr. Kivánságod szerint fog törteni. Legszivesebb üdvözet!
N. N. Kassa. Levele lekésott.
N. J. Bpest. Mind a két levelet átküldöttük a kiadóhoz.
A. R. Tokaj. Szives figyelméért köszönetünk.
J. I. úrnak — *Helyben.* Aktualitása idejét multa. *Felvidéki esküvő beküldőjének* Elegendő, ha községes levélben küldi tudósításait.
O. dr. úrnak — *Hben.* Köszönjük — jövő számunkban ösmertetjük.
A. B. úrnak — *Bpest.* A születésnap alkalmából írott versét, Nro 1. alatt, tudomásul vettük.

Felelős szerkesztő:

Dongó Gyárfás Géza.
Kiadó-tulajdonos **Ehlerz Gyula.**

Hirdetések.

Hirdetmény.

Tolcsva nagyközségében a hordó hitelesítési bérlet ez év végével lejárván, annak 1898. évi január hó 1-ő napjától számítva három évre leendő biztosítására pályázat hirdettetik, felhívtnak mindazok, akik ezt elnyerni óhajtanák, hogy zárt ajánlataikat alólírott előjáráságnál folyó évi november hó 26. napjáig adják be, ahol a részletes feltételek is megtekinthetők.
Tolcsván, 1897. évi november 11.

Fuchs Mór,
főbíró.

Kesztyű és sérvkötő készítő

Wienecke Henrik

S.-A.-UJHELY,

Kazinczy-utca (Róth Bernát házában.)

Valódi francia és angol különlegességek.

SÉRV- ÉS HASKÖTŐK. IRRIGÁTORÓK.

Kesztyűk tisztításra elfogadtatnak:

Minden üzletemben levő e szakba vágó tárgyak saját gyártmányanyaim.

Újs választék különlegességi kesztyűkben.

Kérem a cégre figyelemmel lenni.

Üzlethelyiség változás!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint üzlethelyiség változtatás miatt a jelenleg legjobb minőségből álló áruimat **minden elfogadható áron** adom el, és pedig:

Egy legjobb minőségű sima elejű férfi ing **1 ft 50 kr.**
 Egy legjobb minőségű ing-gallér **15 kr.**
 Egy pár legjobb minőségű kézelo **27 kr.**

Nyakkendők bámulatos olcsón!

a lehető legfinomabb, melynek ára eddig 2 ft volt
most csak 1 frt. most csak 1 frt.

Téli alsó ingek és nadrágok potom áron kaphatók!

Az árúk rendkívül olcsón, szóval minden elfogadható áron,

de csakis készpénzért adatnak.

Midőn még a n. é. közönség tömeges látogatását saját érdekében is kérem, maradtam

WEISZ ZSIGMOND

férfi-divatáru kereskedő.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség n. b. tudomására hozni, hogy mindennemű ingatlanok vételét — eladását, — bérbeadását avagy bérbevitelét a legelőnyösebb feltételek mellett s a legrövidebb idő alatt közvetítem.

Jó hírnevű vendéglőmben kitűnő asztali bor 36 krtól 40 krig kapható.

Weinberger Manó,
 S.-A.-Ujhely, Korona u.

2190/1897.

Árverési hirdetmény.

Olasz-Liszka város alólírott előjárásága közhírré teszi, hogy a város, mint erkölcsi testület tulajdonához tartozó két korcsma épület — a hozzátartozó felülépítményekkel — **f. évi november hó 25. napjának d. e. 8 órakor tartandó önkéntes árverés útján fog a legtöbbet ígérő vevőnek örök áron eladatni.**

Ugyanezen árverési határnapon lesz Olasz-Liszka város révvámszedési vásártartatási és halászati joga, 3, esetleg hat egymásután következő évre hasznóbérbe kiadva.

Árverési feltételek, úgy az örök eladás, mint a hasznóbérletekre, Zemplén-vármegye valamennyi községi és körjegyzői hivatalában megtekinthetők.

Olasz-Liszka, 1897. évi október hó 25-én.

Kolozsy Ferencz,
 jegyző.

Szabó István,
 főbíró.

Bérbeadási hirdetmény.

Szatmár-vármegye Cseke és Nagy-Ar községeinek határában egy tagba foglalt szikmentes termékeny fekete talaju 2000 holdas birtok, Cseke községében lévő urilakkal, **1898. január 1 től kezdve 6 évre**, esetleg hosszabb időre hasznóbérbe kiadó.

Vasuti állomás két különböző oldalon a birtoktól egy-egy óra járásnyira: Beregszászban és Fehér-Gyarmaton.

Bérleti feltételek megtudhatók **Barta Ödön** orsz. képviselő irodájában Beregszászban, vagy **Lónyay Ferencz**nél Budapesten, (József-körút 29. szám.)

Közvetítőknél értesítés nem adatik.

S.-A.-Ujhelyben a Palotás-utczában lévő s Burdác Lajosné tulajdonát képezett 26-ik szám alatti ház, mely áll 2 külön lakásból a szükséges melléképületekkel és 2 kertből, **szabad kézből eladó.**

Bővebben értekezhetni **Németh Nándor** urnál S.-A.-Ujhelyben.

Buzatermő vidéken vám-örlésre berendezett

gőzmalom bérbe vételre kerestetik.

Elek János,
 Király-Helmecz.

The Continental Bodega Company.
 Valódi hamisítatlan külföldi borok

- Portbor.
- Sherry.
- Madeira.
- Marsala.
- Malaga.
- Tarragona s. a. l.

Legjobb bevásárlási forrása

Raktár:

Kein Albert
 és
Malártsik György
 uraknál.

Szomoru — de igaz,

hogy öltözékünkre nagyobb gondot fordítunk mint **egészségünkre**. Ha ruháinkon a legparányibb szakadékok észlelünk sietünk azt legott eltüntetni, nehogy nagyobbodjék, de de ha ez testi egészségünknek az eset, számba se vesszük. Egy kis köhögés, főfájás, emésztési zavarok stb. mit tesz az? Úgyet se vetünk rá. Hát ez **vétkes könnyelműség**, mert utely később keservesen megboszulja magát rajtunk, mert valamint a kis szakadékok nagy lesz, épp úgy a kis bajból nagy baj keletkezik, ha kellő intézkedés nincsen a kéznél. A legtöbb betegség kuforrása a gyomor rendetlen működése a mit idejekorán használva. Egger kellemes ízű **Sodapasztillája** csakhamar beszüntet (1 doboz ára 30 kr.) A tüdő, torok mellbajok köhögéssel, rekedtséggel s elnyálkásodással kezdődnek. Egger kitűnő ízű **Mellpasztillája** megóv bennünket a bajtól teljes biztossággal. (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadohoz 25 kr.)

Kaphatók minden gyógyszerárban S.-A.-Ujhelyben: **Widder Gyula, Kincsesy Péter, Cs. Buday Akos** urak gyógyszerárjaiban. **Főraktár:** Nádor gyógyszerár (Dr Egger Leo és Egger J.) Budapest Váci-körút 17.

Czukrászda átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a főtéren a megyeházzal szemben lévő **Wihs-féle cukrászdát** átvettem és azt ezután saját czégem alatt vezetni fogom.

Nagyobb városokban szerzett tapasztalataimnál fogva ígérem, hogy főtörekvésem oda fog irányulni, miszerint úgy a sütemények, mint az italok és cukrászdámmal kapcsolatos kávéházam minden igényeknek megfelelően.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri kiváló tisztelettel

Szakácsi Károly,
 cukrász.

Oltványtövekről szedett **200,000 drb.**

Furmint sima vessző

a legnemesebb fajokból ezrenként 6 frtjával csomagoltan 20% előleg mellett tavaszi szállításra kapható:

Láczay László
 szőlőbirtokosnál
 Sárospatakon.

Tk. 4312/97. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Waller Mór végrehajtatónak Pivnyik Ignáczné sz. Ármágyi Anna végrehajtatást szenvedő elleni 100 forint tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtatási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék (a s.-a.-ujhelyi kir. járásbíró) területén lévő S.-A.-Ujhely város és határában fekvő a s.-a.-ujhelyi 159. számú tjkvben + 1. sorsz. a. foglalt 1/3 részben Ármágyi István tulajdonostárs, 2/3 részben Ármágyi Anna férj. Pivnyik Ignáczné végrehajtatást szenvedő tulajdonosul írott 329. hr. sz. behelynek és 870. ö. i. sz. háznak Pivnyik Ignáczné szül. Ármágyi Annát illető 2/3-ad részbeni jutaléka 456 forintban;

ugyanazon tjkvben fent megnevezettek nevében álló s az 1881. LX. t. cz. 156. § a értelmében egészben árverés alá bocsátandó + (2852-2854) hrsz. szőlőre az árverést 44 frtba ezennel megállapított kiküldési árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1897. évi november hó 22. (huszonkettedik) napján délelőtt 11 órakor a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság hivatali helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áról is el adatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 45 frt 60 krt és 4 frt 40 krt készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfo-lyammal számított és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8-ik szakaszában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt S.-A.-Ujhelyben, a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál 1897. évi aug. hó 20-ik napján.

Wieland, kir. törvényszéki bíró.

Hirdetmény.

A sárospataki hercegi uradalomnál levő 6 drb. ígás ló és 3 drb. különböző kora számfeletti csikó Sárospatakon az Igazgatóság udvarán **november hó 18-án reggeli 9 órakor nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fog adatni**, melyre a venni szándékozók ezennel meghívattak.

Sárospataki hercegi uradalom igazgatósága.

829/97. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kassai kir. járásbíró 1885. évi 11066. számú végzése következtében Aranyosi László ügyvéd által képviselt a kassai takarékpénztár javára Adler Vilmos helybeli lakos ellen 750 frt s jár. erejéig 1895. évi január hó 25-én fogatosított kielégítési végrehajtatás útján lefoglalt és 456 frtba becsült házi butorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a s.-a.-ujhelyi kir. bíróság 12085/p. 97. számú végzése folytán 750 frt tőkekövetelés, ennek 1884. évi október hó 7. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 61 frt 75 krtban biróilag már megállapított költségek erejéig Helyben alperes lakásán leendő eszközzésére 1897. évi november hó 22-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjelöléssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsíron alul is el fognak adatni.

Kelt S.-A.-Ujhelyben, 1897. évi nov. hó 4. napján.

Tomasovszky Lajos,
 kir. bir. végrehajtó.

Karácsonyi és ujévi ajándékokra
legalkalmasabb cikkek bevásárlási helye.

Ocassio!

Van szerencsém b. vevő közönségem tudomására juttatni, miszerint tulhalmazott áruraktáram kisebbitése céljából összes raktáramon levő cikkeimet, ugymint:

Legfinomabb angol ruhaszövetek, vászon- gyapju- és selyemszövetek, mindenféle kendők, fekete ter- nók, battiszt- és kreton-szövetek. Nanking-, chiffon- és lepedő-vászon, piquet, barket, flanell-cheviott-szö- vetek. Férfi- és női fehérneműek. Nap- és esernyők. Nyakkendők. Szepességi asztalneműek nagy válasz- tékban leszállított árban árusítom.

Midőn ezen kedvező alkalomra vevő közönségem szives figyelmét fel- hívni bátorkodtam, maradtam kiváló tisztelettel

Gottlieb Ignacz

Sátoralja Ujhely. (Rákóczy- és főútcza sarkán.)

Férfi-öltöyök mérték után pontosan és a legújabb divat szerint készíttetnek.

Első o. magyar villamvilágítási és erőátviteli gyár

Budapest. Egger B. és Társa. Bécs.

Előleges jelentés.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlani, hogy **november hó 1-től S.-A.-Ujhelyben**

Lövy Adolf úr könyvkereskedése

üzlethelyiségében a villamvilágításhoz szükséges **függő- és álló lámpák**, valamint **csillárokból** bizományi raktárt nyitunk, hol ugy egyszerű és olcsó **lámpák**, valamint finom izlésű és moderh stílű, a szobáknak díszét képező **csillárok** lesznek nagy választékban a legolcsóbb és pedig **megha- tározott árakban** kaphatók.

A berendezésekhez szükséges felszereléseket, valamint egyes helyekre való **telefonhálózatot** legjutányosabban ajánljuk.

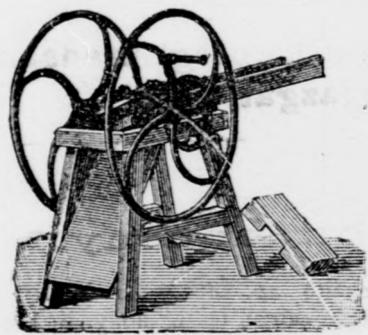
Kiváló tisztelettel:

Egger B. és Társa.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődéje Kassán, vám-utcza 12. szám.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával, czélszerűen és gondosan gyártott jóhírnevű gépeit, nevezetesen:

Szecskaavágókat kézi vagy jár- gányhajtásra.

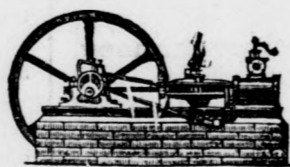
Répavágókat és tengeri morzsolókat.

Olajsajtókat és olajmag pörkö- löket.

Örlő- és daráló malmokat. Prog- ress-tisztító gépeket, lisztosz- tályozó hengereket.

Olajmag zuzókat

Továbbá mindennemű szivattyukat-, gőz- gépeket és gőzkazánokat. Szeszgyár berende- zéseket, m. p. Henze főzők, kavará- készülékek, maláta- és burgonya zuzókat stb.

Gépgyárunkban gyártmányainknak **jelentékény készletét tartjuk állandóan raktáron.**

Gazdasági gépeink képes-, valamint öntödénknak gyártmányai **árjegyzékét** kívánatra ingyen és bér- mentve küldjük.

S.-A.-Ujhely, nyomtatott a „Zemplén” gyorsajtóján.

Első rangu hazai gyártmány.

Gőzcseplők

Pontos cím:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

reszvény-társulat
BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára
mely a gazdálkodáshoz szükséges
ÖSSZES
gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük min- den szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel
és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecskaavágók

Morzsolók

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házi-szer ellentáll az idő megpróbálásá- nak, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájda- lomsillapító bedörzsölésként alkalmazatik küszvényél, csuznál, tagszaggatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem **igazi népszerű házi- szer**, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 10 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten. Be- vasárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni**, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter czéggjegy- zés nélkül mint **nem valódit** utasítsa vissza.
RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

Sárosnagypatakon a fő- utcán s a legjobb forgalmi helyen egy üzlethelyiség a mellette lévő lakással, mely utóbbi áll: 4 szoba, előszoba konyha s a szükséges mel- léképeletekből 1898. január 1-től bérbeadó. Értekezhetni a kiadóhivatalban.

Akar ön jó cognacot inni?

Kérjen mindig csak

TOKAJI COGNACOT

TOKAJ VÁROS CZIMERÉVEL

(kigyós kereszt a hármás hegyen.)

mert különben értéktelen hamisítványt kap.

Valódi Tokaji Cognac kapható:

minden nagyobb fűszer- és csemege keres- kedésben és gyógyszerárban.

ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁR

TOKAJ.

4 4 7

B 1 2 6

**ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR**
*
**BIBLIOTHÈQUE
NATIONALE SZÉCHÉNYI**
*
**НАЦИОНАЛЬНАЯ
БИБЛИОТЕКА ИМ. СЕЧЕНИ**
*

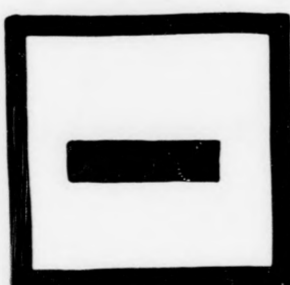
Az eredeti nehezen olvasható, a nyomás elmosódott, a hátoldal nyomása átüt, az oldal restaurálva.

Az eredeti hiányos. /Részletes felsorolás a tekercs elején-végén található./

Az eredeti sérülése miatt a szöveg hiányos.

A hiányzó részek más könyvtár állományából vannak pótolva. /Részletes felsorolás a tekercs elején-végén./

Az eredetin tinta vagy ceruza aláhuzások, bejegyzések, tintafoltok találhatóak.

A tekercsben található hibás részek, esetleges hiányok pótlása.

Az eredeti színes

A befényképezett jelek a kötet felső részén, illetve a nyitás szerinti jobb- vagy baloldalon találhatóak.

AZ ESETLEGES PÓTLÁSOK A MŰ, A TEKERCS, ILLETVE AZ ÉVFOLYAM VÉGÉN TALÁLHATÓAK.

Készült:

1971

március

FÉNYKÉPEZTE

VARGA